

ANALOGI

HAMINAN, HÄMEENLINNAN, KOTKAN, LAHDEN, LAPPEENRANNAN, TAMPEREEN JA TURUN ORTODOKSISET SEURAKUNNAT 7.6.2012

3

2012

Musiikista väitellyt
Jopi Harri:

Kirkkolaulussa musiikki ei ole pääasia

Sivut 4–7

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Kirkkomusiikki välittää tekstin sanomaa

Jopi Harrin haastattelu
Isä Hariton

HENGELLISTÄ OPETUSTA

9-10 Kirkon opetus Pyhästä Hengestä

Isä Ion Durac

INTERNATIONAL ASSEMBLY ON ORTHODOXY

11-16 Ortodoksinen kristillisuus ja politiikka

Markku Sunimento

MATKA SIELUNMAISEMAAN

17-21 Pätkä venäläistä hengellistä sydänfilmiä

Mikael Miikkola

AUTIOMAAISIEN OPETUKSIA HILJAISUUDESTA

22-23 Hiljaisuus ja rukous ovat synnittömyyden lähteitä

Isä Jarmo Hakkarainen

IKONIMAALAU S YHDISTÄÄ

24-26 Ikoni jää sieluun...

Ekumeeninen yhteisöllinen henki siivittää Turun ikonimaalareita
Simo Jokinen

PAPPEUTEEN VIHITTÄESSÄ

28-29 Sotilaasta papiksi

Isä Jukka Jauhiainen

SYKETTÄ SEURAKUNNISSA 31-37

VAKIOPALSTAT

3	Pääkirjoitus Isä Hariton	27	Luostaripalsta Nunna Kristoduli
3	Puheenjohtajalta Isä Timo Tynkkynen	30	Musiikkikolumni Jaakko Olkinuora
8	Metropoliitalta Ambrosius	38-39	Lapset ja nuoret Leena Lomu
29	Arkkipiispalta Leo		

LIITE jumalanpalvelukset ja seurakuntien toiminta

2-3 Hamina Kouvola	11-16 Lappeenranta Imatra
3-6 Hämeenlinna Forssa	17-21 Tampere Pori
6-8 Kotka Loviisa	21-23 Turku Rauma, Salo
8-11 Lahti Heinola, Hyvinkää, Riihimäki	

Seuraava Analogi 4/12 ilmestyy 6.9. Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen viimeistään **keskiviikkona 8. elokuuta**. Analogin tämän vuoden viimeinen numero 5 ilmestyy 13.12. (aineisto toimitukseen 14.11.)

Ajassa liikkuu

Kirkko kohtaa suomalaisen todellisuuden

Vertailututkimus *Uskonto suomalaisten elämässä – Uskonnollinen kasvatus, morali, onnellisuus ja suvaitsevaisuus kansainvälisessä vertailussa* kertoo, että 34 maan joukossa Suomi on edelleen uskonnollisesti varsin yhtenäisen maa. Suomalaiset suhtautuvat kristinuskoon myönteisesti ja luottavat (luterilaiseen) kirkkoon, mutta eivät ole kovin uskonnollisia. Suomalaiset vierastavat voimakkaita uskonnollisia käsityksiä, kuten myös ateismia.

Suomi on yksi vähiten uskonnollisia maita. Valtaosa suomalaista osallistuu uskonnollisiin tilaisuuksiin harvakseltaan, ja heidän uskonelämänsä voi kuvata sanalla laimea. Vain alle kymmenesosa (8 prosenttia) pitää itseään hyvin uskonnollisena, jokseenkin uskonnollisia oli kyselyn mukaan 31 prosenttia. Vanhemmat ikäluokat ovat selvästi aktiivisempia uskonnonharjoittajia kuin nuoremmat ikäluokat. Suomalaisista 95 prosenttia katsoi tulleen kasvatetuksi jonkin uskonnon mukaan. Kansainvälisesti mitaten luku on erittäin korkea.

Tutkimuksesta selviää myös, että suomalaiset ovat kansainvälisessä vertailussa keskimääräistä kriittisempiä voimakkaan uskonnollisuuden suhteen. Neljä viidestä suomalaisesta pitää suvaitsemattomina niitä, joilla on voimakkaita uskonnollisia käsityksiä.

ORTODOKSIINEN KIRKKO RADIOSSA

Ortodoksiset liturgiat radioidaan sunnuntaisin kerran kuussa. Aamuhartaudet lähetetään joka kolmas lauantai klo 6.15 ja 7.50, iltahartaudet joka kolmas tiistai klo 18.50 YLE Radio 1:ssä.

Aamuhartaus la 26.5., kirkkoherra Timo Tynkkynen, Lappeenranta.

Pyhän Kolminaisuuden päivän liturgia 27.5. klo 11-12 Pyhän Kolminaisuuden katedraalista Oulusta, toimittaa Oulun metropoliittia Panteleimon yhdessä Oulun seurakunnan papiston kanssa.

Toisen helluntainjälkeisen sunnuntain liturgia 10.6. klo 11-12 Lintulan luostarin Pyhän Kolminaisuuden kirkosta Heinävedeltä.

Aamuhartaus la 16.6., kirkkoherra livo Suvanto, Joensuu.

Iltahartaus ti 19.6., rehtori Sirpa Koriala, Valamo.

Aamuhartaus la 14.7., kirkkoherra Timo Honkaselkä, Kuopio.

Seitsemännän helluntainjälkeisen sunnuntain liturgia 15.7. klo 11-12 Kristuksen kirkastumisen kirkosta Kajaaniasta.

Iltahartaus ti 17.7., pastori Veli-Matti Antikainen, Vantaa.

Yhdeksännän helluntainjälkeisen sunnuntain liturgia 29.7. klo 11-12 Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkosta Tampereelta.

Aamuhartaus la 4.8., pastori Heikki Honkamäki, Tampere.

Liturgia, 11. helluntainjälkeinen sunnuntai, 12.8. klo 11-12 Pyhän Nektatrios Eginalaisen kirkosta Kiteeltä.

Iltahartaus ti 21.8., pastori Mikael Sundkvist, Vantaa.

Aamuhartaus la 25.8., projektipäällikkö Riina Nguyen, Helsinki.

Liturgia, 13. helluntainjälkeinen sunnuntai, 26.8. klo 11-12 Valamon luostarin Kristuksen kirkastumisen kirkosta Heinävedeltä.

Liturgia, 15. helluntainjälkeinen sunnuntai, 9.9. klo 11-12 Uspenskin katedraalista Helsingistä.

Aamuhartaus la 15.9., arkkimandriitta Sergei, Valamon luostari.

- **Julkaisija:**
Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat
 - **Kustantaja:**
Kustannusosakeyhtiö Kotimaa
Kahdestoista vuosikerta, painosmäärä 10 200 kpl.
 - **Päätoimittaja:**
Kari M. Ranttilä, puh. 040 550 6272
 - **Graafikko:**
Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolumbus.fi
 - **Toimitus:**
Rautatienkatu 52 E, 13210 Hämeenlinna
 - **Sähköposti:**
analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi
 - **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**
Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610 0355 (ti–pe klo 9–13)
 - **Julkaisuneuvosto:**
Kirkkoherra Timo Tynkkynen (pj.),
kirkkoherra Alexander Hautamäki (vpj.),
kirkkoherra Markus Aroma, kirkkoherra Ion Durac,
kirkkoherra Leo Huurinen, kirkkoherra Aki Leskinen, kirkkoherra Markku Toivanen,
päätoimittaja Kari M. Ranttilä, Maria Hokkinen,
Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes,
Leena Lomu, Marita Nieminen, Matti Pulkkinen
ja Satu Timonen.
 - **Toimituskunta:**
Mikko Junes, Esko Nikander, Simo Ojanen
 - **Tilaushinta**
25 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy viisi kertaa vuodessa
 - **Ilmoitushinnat (sis. alv):**
1/1-sivu 1260 euroa, ½-sivua 680 euroa
¼-sivu 520 euroa, 1/8-sivu 260 euroa, ks.
verkkosivuilta mediakorttia
 - **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):
Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntineuvottelija
Vappu Kuusiniemi, puh. (014) 619 824 tai
040 486 6726, vappu.kuusiniemi@kotimaa.fi;
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.
- ISSN 1458-9257
Jakelu: Itella Posti oy.

www.ort.fi/analogi
7. KESÄKUUTA 2012

Isä Hariton
(Kari M. Ranttilä)

Kirkko alakulttuurina

Analogi palkittiin toukokuun alkupuolella Kotimaa-yhtiöiden kustantamien kolmenkymmenen lehden joukosta vuoden 2012 laatupalkinnolla. Palkinnon perusteluja miettiessään filosofi **Jukka Relander** sanoi ensin katselleensa lehtien kansikuvia. Niiden visuaalinen ilme kertoi, että kirkon keskeinen ajatus on yhteisöllisyydessä.

Relander tiivistää lukemiensa lehtien kansien, kuvien ja artikkeleiden välittämän viestin niin, että seurakunnat kuvaavat itsensä lämpimiksi yhteisöiksi, joiden ulkopuolella olevaa kavalaa maailmaa vastaan niiden tarvitsee suojautua tai jota niiden pitää auttaa. Maailmalta suojautumisen ajatus on mielestäni jokseenkin kevyt, koska jokaisessa poliittisessa puolueessa tai muunlaisessa arvoyhteisössäkin ulkopuolinen maailma on joko kilpailija tai uhan aiheuttaja. Me haemme turvaa toisistamme liittymälle yhteen erilaisiksi yhteisöiksi ja rakenteiksi, miksei niin saisi tapahtua kirkossakin? Mehän sulkeudumme toisiimme.

Hän kuitenkin lisää, että yhteisöllisyys on yhteiskunnallisen keskustelun yleismauste, joka ei sinällään tarkoita mitään. Hän väittää myös, että kristillisessä yhteydessä se on nostalgiaa ja menneiden muisteluja, siis jotakin sellaista, mitä maailma joskus oli.

No, tähän on meidän ortodoksien varsinainen juttumme: kirkkoisät, kilvoittelijat, kirkolliskokoukset ja menneiden aikojen pyhät – nämä ovat meidän ideologista perintöämme! Relander kuitenkin jatkaa idealistisesti, että kristillinen yhteisö oli alkuperäisessä muodossaan kaikkien yhteisö, mihin näkemykseen liittyy hänen pääteesinsä: ”Nyt kyse on alakulttuurista; meidän jengistä, jolla on omat jutut ja johon voi kuulua, jos kokee yhteisön symbolit omikseen.” Itse uskon tähän nimenomaan myönteisenä asiana, sillä myös kirkkoon on kuuluttava ja sen uskoa on tunnustettava, jotta olisi joskus taivaan jengissä mukana.

Relander tiivistää viestinsä niin, ettei kirkko enää koskaan tule sijaitsemaan keskellä kylää niin kuin se joskus sijaitsi, kun se oli yhteisönsä henkinen keskus. Mutta se ei saa myöskään taantua alakulttuuriksi, joka rajaa sisälleen harmonian ja sulkee ulkopuolelleen kaiken sen, mikä tuntuu ristiriitaiselta.

Nämä sanottuaan hän päätyi palkitsemaan Analogin Valamon asioiden rohkeasta käsittelystä. Hänen mukaansa käsittelytapa oli puolueeton, kaikki osapuolet tulivat kuulluiksi. Hän painotti, että juuri näin meidän pitäisi osata elää myös omisssa yhteisössämme – ei ristiriitoja peitellen, vaan niitä työstäen ja niiden kanssa eläen, koska ristiriidatonta maailmaa ei vielä ole keksitty. Mutta käytännössä tiedän, että tässä tiivistyy myös ortodoksisen lehtityön ja tiedonvälityksen syvä ristiriita. Kertoa pitäisi ja kerrottavaa olisi, mutta vaikenemisen ja kertomisen hiljentämisen tarve ovat silti hyvin syvällä. Tässä jännitteessä Analogia toimitetaan.

■ Isä Hariton

PUHEENJOHTAJALTA, ISÄ TIMO TYNKKYNEN

Kulutamme seurakunnissa paljon aikaa ja energiaa talous- ja kiinteistöasioihin. Nekin pitää hoitaa, mutta kesä voisi olla aikaa Pyhän Hengen johdatuksessa pohtia, mikä on tärkeintä elävän seurakuntatyön kannalta.

Juhlaikoni

TUULA SINKKONEN

Pyhä suurmarttyyri
Panteleimon 27.7.

Kirkkomusiikin tutkijana turkulainen **Jopi Harri** arvostaa meitä edeltävien sukupolvien työtä. Hän korostaa isien perinnön vaalimista musiikin lisäksi kaikessa kirkon liturgisessa toiminnassa.

Kirkkomusiikki välittää tekstin sanomaa

Musiikkia **varoen uudistettava** kirkossa

Oman työn ohessa kanttorin tehtävien hoitaminen vaihtelevasti vuodesta 1986 alkaen on tarjonnut Jopi Harrille luontevan tavan ryhtyä myös musiikin

tutkijaksi. Niinpä kirkon jumalanpalveluskäytäntö on tullut hänelle hyvinkin tutuksi. Kuitenkaan hän ei pidä ammatikanttorin uraa luonteelleen täysin sopivana.

– Kanttorin työ edellyttää tietyn tyyppistä hermostollista rakennetta, jota minulta puuttuu. Siinä pitää olla ihminen, joka ei ota turhaa stressiä asioista. Nostan hattua kanttoreille, jotka pystyvät hoita-

■ Jopi Harri sanoo, että kanttorin ammattiin kasvetaan työtä tekemällä. Hän kuitenkin huomauttaa, että Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa kanttoriopiskeliija saa ehkä vähän eri työkaluja, kuin mitä oikeasti eniten tarvittaisiin.

tään radikaalisti muuttamaan, niin minusta se on lähes käsittämätöntä.

Hovikuoron laulut

Miten musiikintutkija sitten lopulta päätyy tällaiseen näkemykseen? Eräs syy juontuu viime tammikuussa Turun yliopistossa tarkastetusta väitöstutkimuksesta, jossa Jopi Harri tarkastelee Pietarin keisarillisen hovikuoron eli hovikapellin kirkkolauluohjelmistoa. Tämä 1800-luvulla julkaistu sävelmistö saavutti aikanaan laajan levinneisyyden Venäjän ortodoksisessa kirkossa ja myös ulkomailla, kuten Suomessa. Harri löytääkin Suomen ortodoksisen kirkkomusiikin perussävelmistön juuret Ukrainasta.

Hän sanoo nyt, että hovikuoron sävelmistön musiikilliset yhteydet muihin itäslaavilaisiin ohjelmistoihin ovat selvät, ja tutkimus on selvittänyt näitä yhteyksiä musiikin melodioita ja harmoniaa tarkastelemalla. Sävelmistön yhteydet erityisesti itäukrainalaisiin ohjelmistoihin sekä joihinkin venäläisiin paikallissävelmistöihin ovat läheiset. Siitä jonkin verran etäämpänä ovat Venäjän kirkon Pyhän synodin julkaisemat toisinnot ja aivan erityisesti 1800-luvun lopun moskovalainen paikallisperinne. Tämä kuitenkin tarjoaa luontevan selityksen arvostelulle, jota hovikuoron sävelmistö kohtasi Moskovan kirkkomusiikkipiireissä ja joka on sittemmin johtanut pietarilaisen sävelmäperinteen perusteettomaan halveksuntaan ja vähättelyyn.

Kirkon musiikin nykytila

Jopi Harri kertoo, että hovikapellin sävelmistöä on aikojen kuluessa aliarvostettu, koska sitä on pidetty epätraditionaalisenä. Sitä on sanottu vierasperäiseksi ja ulkomaiseksi, saksalaiseksi protestanttiseksi koraalimusiikiksi. Syvempi tutkiminen kuitenkin osoittaa, ettei asia ole niin. Näkemysvirhe on syntynyt siitä, että hovikapellin sävelmistöä on verrattu sellaisiin ohjelmistoihin, joita

on käytetty Moskovassa ja Keski-Venäjän luostareissa. Näistähän kapellin ohjelmisto poikkeaa. Sen sijaan Ukrainasta löytyy sellaista, joka on yllättävän lähellä sitä hovikuoron sävelmistöä, josta myös suomalaiset sovitukset on suurelta osin tehty.

– Kun on omaksuttu käsitys, että vallitseva kuorojen ohjelmistotilanne on huono ja rappeutunut, niin on haluttu vaihtaa se johonkin muuhun. Vaikeutena on kuitenkin ollut korvaavan ohjelmiston löytäminen, vaikka yrityksistä huolimatta osaaminen ei ole siihen riittänyt eikä käyttökelpoisia versioita ole

Jopi Harri sanoo, että vain harvat ymmärtävät, mistä kirkkomusiikissa on kyse.

maan nämä hommat niin, etteivät he hermostu, kun jokin menee pieleen.

Jopi Harri sanoo, että vain harvat ymmärtävät, mistä kirkkomusiikissa on kyse. Hän tunnustaa aiemmin ajatelleensa, että kirkkomusiikissa nimenomaan musiikki on tärkeää. Kuitenkin ikävuosien karttuessa asiaa tutkiessaan hän on kääntynyt päinvastaiselle kannalle.

– Kirkkomusiikissa musiikki on vähiten tärkeää! Silti ei ole suinkaan yhä edentekevää, mitä juuri meidän kirkossamme lauletaan. Minusta siellä pitää laulaa sitä, mitä siellä on ennenkin laulettu ja miten meitä edeltävät sukupolvet ovat siellä toimineet. Ja jos tätä lähde-

saatu tehtyä. Osaltaan tämä on johtunut siitä, ettei ole tunnettu perinteisen kirkkomusiikin harmonian toimintaperiaatteita eikä ole osattu soinnuttaa, mikä sitten heijastuu laulujen sovituksiin. Sovituksista tulee jotenkin ontuvia, teknisesti ne voivat olla heikkoja tai ne kuulostavat epäperinteisiltä. Tällaisella musiikilla on ollut sitten vaikeuksia saavuttaa jalansijaa, eikä se ole päässyt leviämään.

Mikä ihmeen harmonia?

Harmonia tarkoittaa useiden yhtä aikaa soivien erikorkuisten äänien eli sointujen käyttämistä ja mukauttamista toi-

siinsa. Harri muistelee, kuinka hän pitkän pähkäilemisen jälkeen oli viimein käsittänyt, miten harmonia toimii perinteissä kirkkomusiikissamme.

– Sitä ei ole kukaan minun tietääkseni aikaisemmin tajunnut. Minä keksin sen, kun olin miettinyt asiaa useita vuosia. Tämän harmonian kuulee korvassa hyvinkin helposti. Kun tavallinen muusikko kuulee ortodoksista kirkkomusiikkia, hän pystyy sen sellaiseksi tunnistamaan, vaikka sen pianolla soittaisi. Mutta kirjallisessa muodossa sen periaatteita ei ollut kukaan osannut aiemmin esittää.

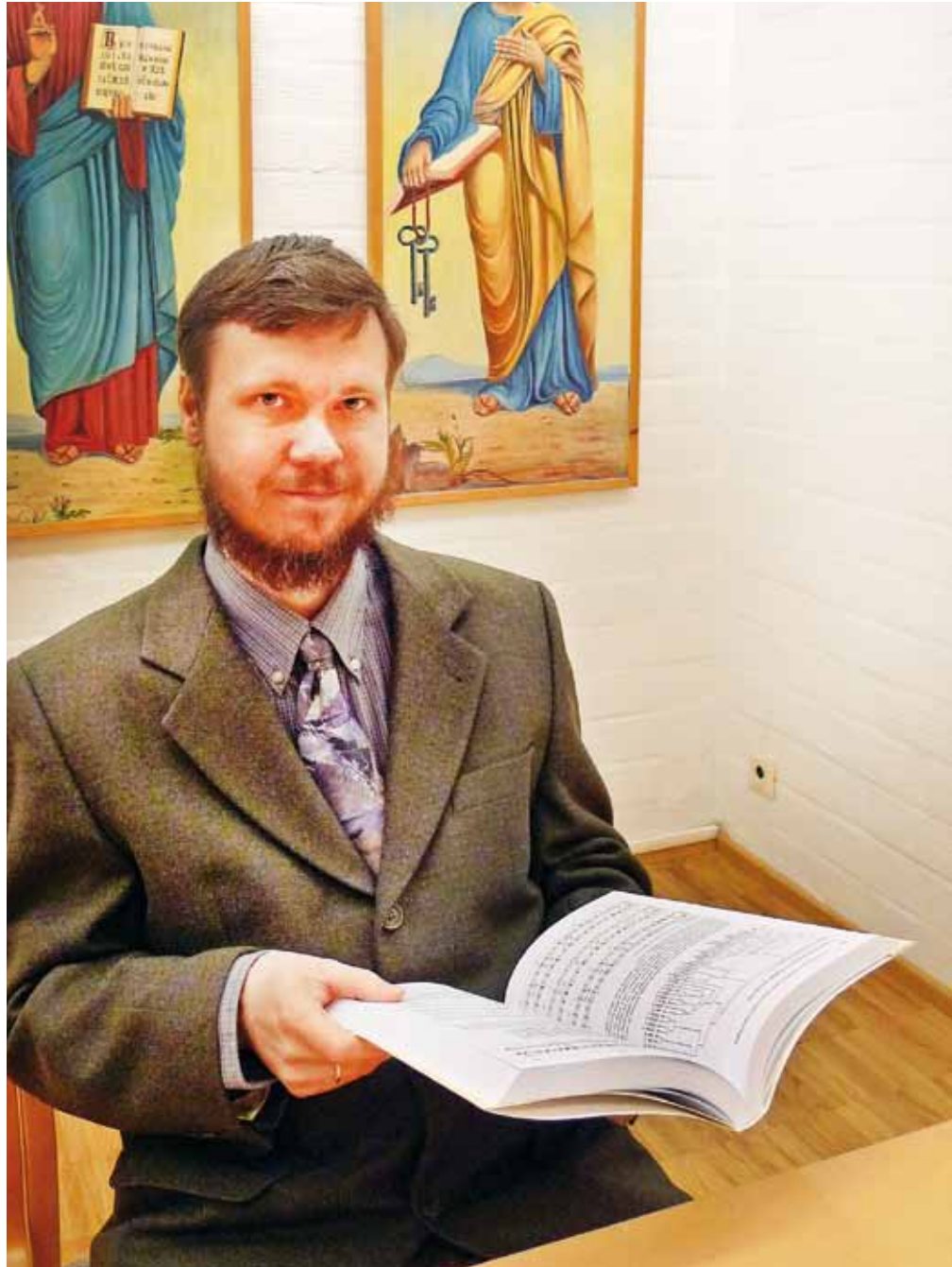
Miksi näinkin olennainen asia kuin harmonian ymmärtäminen on jäänyt vaillinaiseksi?

– Syy on ehkä siinä, että normaalisti konservatorioissa opetettavasta musiikin analyysistä puuttuvat keinot valaista tätä asiaa. Perinteisellä sointuanalyysillä voi analysoida vain sellaista musiikkia, jonka analysoimiseen se on kehitetty. Kun siitä mennään vähänkin etäämmälle, tavanmukainen analyysimetodi ei toimi kunnolla, ja siksi sitä pitää hieman laajentaa, niin kuin minäkin olen tehnyt. Analyysimenetelmäni on kuitenkin täysin yhteensopiva perinteisen menetelmän kanssa, mutta olen liittänyt siihen lisää yhden kerroksen.

New Age ja musiikkiperintemme uudistuminen

Miten on Suomessa, onko meillä ennemminkin tyydytty vanhaan kuin haettu uusia tapoja? Jopi Harri miettii, että nuoren polven edustajat – ei niinkään ikämielessä kuin ajatusmaailmaltaan edistykselliset – ovat yrittäneet muuttaa suuntaa, mutta tulokset eivät ole olleet kovin onnistuneita. Lisäksi hän on huomannut, että kirkostamme puuttuu lähes kokonaan kirkkomusiikin teoriaa ja käytäntöä yhdistelevä kirjallisuus, ehkä **Aleksanteri Kasangon Sävelmäjaksojemme rakenteesta** -teosta vuodelta 1938 lukuun ottamatta.

– Soinnuttamisen osaamattomuus on viimeaikoina johtanut ajatteluun, että kirkkomusiikin ehkä kuuluukin olla selkeästä, ettei siinä ole mitään harmoniaa,

■ Jopi Harrin musiikkitieteellinen väitöstutkimus käsittelee ortodoksista kirkkolaulurepertoaria, joka muotoutui Pietarin keisarillisessa hovissa Venäjällä. Tämä 1800-luvulla julkaistu sävelmistö saavutti aikaa myöten laajan levinneisyyden Venäjän kirkossa ja myös ulkomailla, kuten Suomessa.

mistä syystä lauletaan mieluummin yksinäisesti. Jopa tällainen yhdistyskin on perustettu!

Harrin mukaan kyse on siitä, että melodioita otetaan joistakin yksinäisistä lähteistä, usein venäläisestä tai jälki-bysanttilaisesta ohjelmistosta, ja uskotaan muutta mutkitta, että ne ovat vanhempia ja alkuperäisempiä tai muuten vain parempia kuin omat vakiintuneet sävelmämme.

– Kun ajatellaan, että niihin ei tarvitse luoda harmoniaa, voidaan niihin vain liittää suomenkielinen teksti ja laulaa yksinäisesti. Mutta kyllä ihmiset heti tunnistavat, miltä oikea ortodoksinen kirkkomusiikki kuulostaa!

– Ehkä tällaisella musiikilla on kannattajansa, mutta pitäisi muistaa, että tällaisesta syntyvä vaikutelma ei ole kovinkaan kaukana ilmiöstä nimeltään *New Age*. Näissä ilmiöissä tulee esiin

sellaista, mikä aikaisemmin on ollut vierasta tai marginaalista.

Tähän liittyvän mielenkiintoisen huomion Harri on tehnyt Venäjän kirkon musiikista.

– Tämä suuntaus vaikuttaa jossain määrin Venäjällä kirkkomusiikissa. Siellä jotkut haluavat ensin romuttaa vanhan, minkä jälkeen tehdään eräänlaista folklorismia omaksumalla bysanttilaisia esityskäytäntöjä ja melodioita venäläiseen kirkkolauluun. Näin toimitaan esimerkiksi Laatokan Valamossa. Siellä kyllä lauletaan myös valamolaisia sävelmiä, mutta joko tiedostamatta tai välittämättä siitä, että nämä sävelmät – siis sillä tavoin kuin ne aikoinaan julkaistiin Valamon yksinäisessä laulukirjassa – eivät ole koko totuus, vaan laulukirjassa on kyse vain alttostemmoista (eli toiseksi ylimmästä äänestä). Valamossahan on perinteisesti laulettu neliäänisesti, mutta laulukirjaan merkittiin vain melodia, siis samaan tapaan kuin meillä virsikirjassa. Kun virsikirjassa on nuotit, niissä on vain virren melodia, mutta soinnutus puuttuu, koska se on koraalikirjassa. Kun Valamossa vastaavasti julkaistiin tämä yksääninen *obihod*, niin ajateltiin kaikkien tietävän, miten laulujen harmonia menee. Tästä syystä sitä ei tarvinnut kirjoittaa mihinkään. Uudelleen avatussa Laatokan Valamossa tästä musiikista on 1990-luvulta eteenpäin siis laulettu vain yhtä äänistemmaa, johon taustaaäneksi liitetään bysanttilaisesta perinteestä matkittu urkupiste eli niin sanottu *ison* tai *isokratema*. Olen kuullut siellä myös jotakin muuta nykyaikana tehtyä arkaisoivaa jäljitelmää. Näissä on matkittu muinaisvenäläistä polyfoniaa, joka sekin on uudempien aikojen keinotekoinen rakennelma.

Valamolaista uususkonnollisuutta

Harri myöntää Valamon kirkkolauluun voivan liittyä myös jonkinlaista uususkonnollisuutta.

– Ehkä siinä on myös tällainen uskonnollinenkin piirre. Eihän se tietysti mikään New Age -uskonto ole eikä voikaan olla, koska kysymys on ortodoksisuudesta. Kuitenkin sen taustalla oleva ajattelumaailma epäilyttää minua siltä osin, että perinteenmukaisuus ei enää kelpaa. Sen sijaan ajatellaan musiikin tyylin olevan ratkaisevaa sen hengellisyden asteen kannalta. Musiikin hen-

gellistä arvoa siis kohottaisi se, että käytetään jotakin tiettyä keksittyä tyyliä, jota perustellaan sillä, että se on peräisin muinaisilta ajoilta, vaikka niin ei oikeasti olekaan.

Harri huokaa, ettei hän tiedä, voiko tällaisia ilmiöitä vastaan taistella tai edes kehottaa siihen, koska asiat vain kulkevat eteenpäin.

– En halua salata näkemystäni, vaikka en voikaan väittää olevani oikeassa, mutta tällä tavoin olen sen tulkinut ja pidän sitä myös vaarallisena tai ainakin epäsuotuisana.

Harrin mielestä kirkkomusiikin laajamittaista uudistamista tulee harjoittaa ainoastaan silloin, kun se on oikeasti tarpeellista. Periaatteena hän pitää uudistuksen tuottamaa todellista lisäarvoa, ja jos niin ei tapahdu, silloin se ei ole tarpeenkaan.

– Uudistettaessa pitää olla oikeasti olemassa jotakin niin paljon parempaa, että vanha tulee hylätä. Tähän asti muutoksia on saatettu haluta henkilökohtaisen kyllästymisen perusteella tai tuoreemman soinnin vuoksi, mutta minusta se on ylpeyttä. Joku on ehkä ajatellut, että hänen pitää olla suuri reformaattori tai että juuri hän on se, joka nämä uudistaa ja myös tietää, minkälaista tämän pitää nyt olla. Mutta silloinhan ikään kuin vihjataan kaikkien edeltäneiden sukupolvien olleen jotenkin väärässä, kun ne ovat tuollaista musiikkia omalla tavallaan laulaneet.

Sen vuoksi Harri sanookin painokkaasti, että musiikki oletettuine tai väitettyine arvoineen on huomattavasti paljon vähemmän tärkeää kuin se, minkä välineenä musiikki toimii.

– Musiikki ei ole pääasia kirkkolaulussa. Tärkeää on jumalanpalvelus ja kaikki se, mistä jumalanpalvelus muodostuu, ja kirkkomusiikin tehtävä on tekstimuotoisen liturgisen sisällön välittäminen. Me olemme itsellemme ja edeltäjillemme velkaa sen, ettemme halveksi omaa lauluperinnettämme vaan toimimme sen ehdoilla. Vaikka jonkun mielestä suomen kieli kuulostaa laulettuna kankealta, niin emmehan me vaihda sitä kukaan noin vain johonkin toiseen kieleen.

Suomessa ei vaaraa

Kun Suomessa tehdään uutta kirkkomusiikkia, Harri ei pidä täällä vaarana lui-

"Musiikki ei ole pääasia kirkkolaulussa. Tärkeää on jumalanpalvelus ja kaikki se, mistä jumalanpalvelus muodostuu."

sumista New Age -tyyppiseen hengellisyteen.

– Suomessa tämä ei ole suuri vaara, koska kirkollamme on historiallista jatkuvuutta. Venäjällä tämän yleistymisen joissakin piireissä johtuu historiallisen jatkuvuuden puutteesta kommunismin vuoksi. Venäjällä vakautta luova perinne on katennut, mutta jostakin syystä Ukrainassa tällaista vastaavaa ongelmaa ei ole. Heille oli onneksi, että Kiovan luola-luostari julkaisi neliääniset nuotit ennen Venäjän vallankumousta. Niistä he ovat voineet nähdä, miten lauluja on oikeasti ennen laulettu. Jos kirjoihin on merkitty vain melodia, se voidaan jättää soinnuttamatta tai soinnuttaa lukemattomilla tavoilla. Mutta kun kaikki on nuoteissa, niin on taltioitu varsin hyvin myös se, minkälaista musiikki on aiemmin ollut.

Hän ei ole juuri huolissaan siitä, että tämänsuuntainen venäläisten luostareiden nykyperinne tunkeutuisi suomalaisen uudistuvaan kirkkomusiikkiin.

– Kaikenlaista voi aina pelätä, mutta en pidä sitä kovin todennäköisenä. Kuitenkin olen ollut hieman ärtynyt paikoin Venäjän puolella tapahtuneesta kehityksestä. Vaikka en pelkää sen leviämistä, olen ollut pahoillani siitä, että siellä on haluja haudata todellinen venäläinen musiikkiperinne. Siellä luostariin pyhiinvaellukselle tulevat tavalliset ihmiset saavat kuullakseen tätä heille aivan vierasta kirkkolaulua, ja se ei ole pastoraalisesti hyvä asia.

■ Isä Hariton

Marttyyrit ja luostarikilvoittelijat

Luostarielämän juuret ovat paljolti marttyyrikirkon ajassa. Sen minkä marttyyrit uhrasivat verellään, munkit ja nunnat uhrasivat kilvoittelullaan. Kun valtiokirkko muotoutui 300-luvulla, monet oppineetkin miehet ja naiset vetäytyivät luostarielämään. Siten he elämällään muistuttivat, ettei ”meillä täällä ole pysyväistä kaupunkia”. Luostarikilvoittelijat olivat huumerkki laitostuvalle valtiokirkolle.

Marttyyreista ja luostarikilvoittelijoista ei ole väärin puhua samalla kertaa. Marttyyrit ovat aivan erityisesti Jumalan todistajia, munkit ja nunnat ovat heidän seuraajiaan. Marttyyrit kastettiin verellä, munkit ja nunnat askeettisella ponnistelulla.

Askeesi ei ole vain hyveellisen elämän systeemi tai hyveellisen elämän filosofia. Kun se kehittyy mystiseksi ja eläväksi, siitä tulee rakkauden kautta aktiivista osallistumista Jumalan elämään Pyhässä Hengessä. Yksikään luostarikilvoittelija ei voi täysin elää itseksensä, vaikka kilvoitukseen kuuluukin eläminen siveellisessä puhtaudessa ja riippumattomuudessa. Kun munkki tai nunna on Jumalan rakkauden läpitunkema, hän myös rakastaa toisia ihmisiä, niin ystäviään kuin vihollisiaan ja kaikkia luotuja olentoja. Iisak Syyrialainen on sanonut: ”Palaessaan rakkaudesta koko luomakuntaa kohtaan, ihmisiä, eläimiä, paholaisia, kaikkia eläviä olentoja kohtaan, munkki täytyy siinä määrin armeliaisuudella, että hän rukoilee vieläpä luontokappaleidenkin puolesta.”

Kärsimys muuntuu kirkastavaksi tapahtumaksi

Omistautuminen luostarikilvoitteluun on kaikkina aikoina, ei vähiten omana aikanamme, merkinnyt asettumista alttiiksi myös aivan konkreettiselle marttyyriudelle. Sitoutuminen kirkon opeutukseen ja ristin todistukseen voi johtaa marttyyriuteen myös ”maailmassa”, ihmisten kesellä eletessä. Vahva todistus tästä on Venäjän kirkon historia kommunismin kaudella. Vuonna 1927 Venäjällä oli 29 584 toimivaa kirkkoa, vuonna 1940 näitä oli alle 500. Miljoonat kristityt, papit ja luostareiden asukkaat menehtyivät Stalinin vainoissa. On arvioitu, että vuosien 1917 ja 1935 välisenä aikana lähes satauhatta pappia kohtasi ennenaikaisen kuoleman. Vainon kohteeksi joutuneitten munkkien ja nunnien määrää tuskin osaamme arvioida. Emme ulkopuolisina voi edes kuvitella sitä inhimillistä kärsimystä ja kidutusta, jota kristiveljijemme ja -sisariemme elämään tuolloin liittyi.

Niinpä olemme omassa lähihistoriassamme joutuneet todistamaan lukuisia rajuja ja julmia marttyyrikohtaloita. Mutta olemme myös saaneet todistuksia tämän kärsimyksen ja kilvoittelun siunauksellisuudesta. Marttyyrius on keskittymistä olennaisimpaan. Äärimmilleen ahdistettuna ihmisen on ”pakkokin” oppia varjelemaan sydäntään. Ja paradoksaalisesti, vankilan rajattu tila monesti merkitsee suurinta mahdollista sisäistä vapautta. Kun kaikki on riistetty, otettu pois, jäljelle jää oleellisin. Marttyy-

riita kaikki on ”mennyttä”, paitsi sielun pelastus. Sitä kukaan ei voi ottaa pois. Kärsimys, jonka voisi ajatella tuottavan vain katkeruutta, muuntuu ristin totuuden todistajassa, marttyyrissa, kirkastavaksi, puhdistavaksi tapahtumaksi.

Iloimme ylistää Jumalaa

Marttyyriin todistus ei ole argumentointia tai oikeassa olemista, vaan osallisuutta ristiin, ylösnousemukseen ja uuteen luomakuntaan. Marttyyrien todistuksella on näin myös vahva yhdistävä viesti eri kirkkoissa. Canterburyn arkkipiispa **Rowan Williams** on todennut, että jos haluamme nähdä myötäelämisen, lähimmäisten auttamisen ja palvelemisen hengen heräävän uudelleen yhteiskunnassamme, on meidän ymmärrettävä, missä inhimillisen kauneuden ja arvokkuuden juuret pohjimmiltaan ovat. Ne ovat siinä marttyyrien todistuksessa, joka kertoo meille jotakin ainutkertaista inhimillisestä arvokkuudesta.

Samalla marttyyriin todistus muistuttaa myös siitä, että ihmiset on luotu iloitsemaan. Iloitessamme luonnon kauneudesta ja maan antimista, kuten myös kun olemme iloisia luovuudesta ja inhimillisen kulttuurin saavutuksista, iloitsemme pohjimmillamme Jumalan lahjoista. Iloimme on siis Jumalan ylistystä.

Tie ylösnousemukseen

Marttyyrien ja luostarikilvoittelijoiden uskontodistus kantaa. Se avaa jokaiselle, myös meille kristityille tänään, uuden, laajemman näköalan tarkastella maailmaa. Kristinuskon voitto on aina ollut erityisellä tavalla luopumisessa, kärsimyksessä ja uhrissa. Näin on myös omana aikanamme. Tie ylösnousemukseen kulkee yhä ristin kautta.

Suuren viikon jumalanpalveluksissa tämä ristin totuus ja siunaus eletään vaikuttavasti todeksi. Pääsiäisen riemun lähtökohdan muodostaa edeltävä suuren paaston kilvoittelu. Siihen kuuluu oleellisena osana ankaraakin itsetutkistelua. Se ei aina ole helppoa. Mutta surumielisyydessään tämä itsetutkistelu synnyttää sisäämme sitä Kristuksen valoa, joka pääsiäisyön riemussa niin konkreettisella tavalla voittaa pimeyden. Tämän ”kirkastuneen pimeyden” kohtaamiseen saamme paljon tukea marttyyrien ja luostarikilvoittelijoiden elämäkerroista ja opeutuksista.

Kristittynä omalla kohdallamme emme koskaan saa ”ulkoistaa” luostariin kilvoittelua ja vapaaehtoista luopumista elämän paljosta tarpeettomasta puuhasta ja tavarasta. Mutta luostariväki antaa erinomaisen esimerkin omalle hengelliselle tiellemme.

■ Metropoliitta **Ambrosius**

Kirkon opetus

PYHÄSTÄ HENGESTÄ

Joka kevät me kristityt erityisesti muistamme Pyhää Henkeä helluntaina, Pyhän Hengen laskeutumisen juhlapyhänä. Pyhästä Hengestä ei kuitenkaan voi puhua ilman, että puhumme Pyhästä Kolminaisuudesta, mutta toisaalta emme myöskään voi ajatella Pyhää Kolminaisuutta ilman Pyhää Henkeä.

Mitä Raamattu opettaa?

Pyhästä Hengestä meille kertoo Pyhä Raamattu. Vanhassa testamentissa Pyhä Henki on läsnä luomisesta saakka: ”Jumalan henki liikkui vetten yllä.” (1. Moos. 1:2). Pyhä Henki näyttäytyy Aabrahamille Mamren tammen luona kolmen miehen hahmossa, jotka edustavat Pyhää Kolminaisuutta (1. Moos. 18). Pyhästä Hengestä kirjoittivat myös profeetat, mutta erityisesti psalmit puhuvat meille Hengestä.

Uudessa testamentissa Pyhästä Hengestä puhutaan eri tavalla ja eri tarkoituksessa. Pyhälle Neitsyt Marialle arkkienkeli kertoi, että hän synnyttää Jumalan Pojan Pyhän Hengen vaikutuksesta: ”Pyhä Henki tulee sinun yllesi, Korkeimman voima peittää sinut varjolaan. Siksi myös lapsi, joka syntyy, on pyhä, ja häntä kutsutaan Jumalan Pojaksi.” (Luuk. 1:35) Uudessa testamentissa mainitaan ensimmäistä kertaa kaikki Pyhän Kolminaisuuden kolme persoonaa, pelastukseemme liittyen.

Uudessa testamentissa Pyhän Kolminaisuuden ilmestyminen kertoo meille myös Pyhästä Hengestä. Herran kasteessa Poika on Jordanin vedessä, Isän ääni kuuluu, ja Pyhä Henki näyttäytyy kyyhkysen muodossa Pojan yllä (Matt. 3:16, Mark. 1:10, Luuk. 3:22).

Vapahtaja itsekin puhuu Pyhästä Hengestä luvattaan lähettää apostoleille Lohduttajan ylösnousemuksensa ja taivaaseen astumisensa jälkeen: ”Minä

Kirkkoherra **Ion Durac** muistuttaa, että vain puhtaalla sydämellä voimme tuntea Pyhän Hengen läsnäolon elämässämme.

käänny Isän puoleen, ja hän antaa teille toisen puolustajan, joka on kanssanne ikuisesti. Tämä puolustaja on Totuuden Henki.” (Joh. 14:16-17) Ylösnousemuksen jälkeen Vapahtaja näyttäytyy apostoleilleen ja antaa heille seuraavan käskyn: ”Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen...” (Matt. 28:19)

Jumalan Pojan lupaus toteutuu 50 päivää ylösnousemuksen jälkeen, kun Pyhä Henki laskeutuu tulilieskojen muodossa apostolien ylle: ”He näkivät tulilieskoja, kuin kieliä, jotka jakautuivat ja laskeutuivat itse kunkin päälle. He tulivat täyteen Pyhää Henkeä ja alkoivat puhua eri kielillä sitä mitä Henki antoi heille puhuttavaksi.” (Ap. t. 2:3-4)

Kirkon opillinen perusta

Kirkkomme toimii Raamatun ja muun pyhän tradition tallettaman Vapahtajan opetuksen mukaan. On vain yksi Jumala, kolmessa persoonassa tai hypostaasissa. Noin vuonna 200 Tertullianus kirjoitti Pyhästä Hengestä, ja toisessa ekuumeenisessa synodissa Konstantinopolissa vuonna 381 muotoiltiin uskontunnustuksen osa, jossa muun muassa sanotaan: ”Uskon Pyhään Henkeen, Herraan ja eläväksi tekijään, joka lähtee Isästä, jota yhdessä Isän ja Pojan kanssa kumarretaan ja kunnioitetaan.” Tämän opetuksen on hyväksynyt sekä ortodoksinen että katolinen kirkko.

Pyhän Kolminaisuuden persoonien, hypostaasien, vaikutus heijastuu kirkon rukouksissa. Ortodoksisessa kirkossa voimme sanoa, että suurin osa rukouksista on osoitettu Isälle, sen jälkeen Pojalle ja pienin osa rukouksista Pyhälle Hengelle. Yhtä lailla tiedämme, että yksikään rukous tai jumalanpalvelus ei ala eikä lopu ilman Pyhän Kolminaisuuden mainitsemista eli myös Pyhän Hengen mainitsemista. Kaikkien jumalanpalvelusten alussa lauletaan tai resitoidaan helluntain veisu: ”Taivaallinen Kuninkas, Lohduttaja, totuuden Henki, joka paikassa oleva ja kaikki täyttävä, hyvyyden lähde ja elämän antaja, tule ja asu meissä ja puhdist meidät kaikesta synnin pahuudesta sekä pelasta, oi Hyvä, meidän sielumme.”

Vaikka Pyhän Kolminaisuuden persoonien järjestys on aina sama – Isä, Poika ja Pyhä Henki – ei se tarkoita, että he eivät olisi tasavertaisia tai täydessä yhteydessä. Kirkon opetuksen mukaan voimme todeta: ”Kolminaisuuden ulospäin suuntautuvat työt ovat jakamattomat (lat. *opera Trinitatis ad extra indivisa sunt*).” Silti voimme sanoa, että Isä on Luoja, Poika on Vapahtaja ja Pyhä Henki on Pyhittäjä.

Kirkon opetus **Pyhästä...**

► Ortodoksisen teologian mukaan Pyhän Hengen työ ei ole Kristuksen työn jatkamista vaan täydentämistä, ja ortodoksisessa kirkossa sakramentit ovat yhteydessä Pyhän Hengen työhön. Eräässä helluntaisaarnassaan pyhä Johannes Krysostomos sanoo: "... Jos Henkeä ei olisi, ei olisi myöskään viisauden ja tuntemuksen sanaa kirkossa; sillä Hengen kautta annetaan yhdelle viisauden sana ja toiselle tuntemuksen sana. Jos Pyhää Henkeä ei olisi, ei olisi myöskään paimenia ja opettajia kirkossa, sillä heidät on asettanut Pyhä Henki, kuten Paavali sanoo: '...jonka kaitsijoiksi Pyhä Henki on teidät pannut.'" (Ap. t. 20:28)

Pyhä Henki suo lukuisia lahjoja, joista me ihmiset voimme hyötyä. Itse Taivaallinen Kuningas -rukous kertoo meille totuudesta, hyvydestä, elämästä ja lahjoista, jotka voimme saada, jos avaamme sielumme. Vain jos "Totuuden Henki... asuu meissä" voimme toivoa pelastusta.

Henki on läsnä jumalanpalveluksissa

Pyhä Henki on läsnä jumalanpalveluk-

sisissa, mutta erityisesti hän on kuitenkin läsnä pyhässä liturgiassa. Haluaisin tuoda esille muutaman kohdan pyhästä liturgiasta, niin sanotun salaisen rukouksen, joissa Pyhää Henkeä erityisesti rukoillaan ja pyydetään häneltä apua.

Pappi tai piispa aloittaa palveluksen rukouksella "Taivaallinen Kuningas". Pyhän liturgian alussa lauletaan "Pyhän Kolminaisuuden virsi", jonka aikana pappi rukoilee hiljaisesti. Ennen kerubeisua pappi tai piispa rukoilee sanoen: "Tee meidät, jotka olet asettanut tähän sinun palvelukseesi Pyhän Henkesi voimalla nuhteettomasti ja vilpittömästi..." tai "... ja puhdistasi sieluni ja sydämeni pahasta omastatunnostani ja anna minulle Pyhän Henkesi voima."

Kun pappi on tuonut lahjat pyhälle pöydälle, hän rukoilee uudelleen hiljaa sekä itsensä että kirkkokansan puolesta. Erityisen kauniit rukoukset, jotka ikään kuin kruunaavat pyhän liturgian, lausutaan lahjojen pyhittämisen eli epikleesirukouksen aikana.

Sen jälkeen, kun pappi lausuu Vapahtajan sanat eukaristian asettamisessa: "Ottakaa syökää, tämä on minun ruu-

miini..." ja "juokaa tästä te kaikki, tämä on minun vereni...", liturgian toimittaja sanoo kolme kertaa hiljaa: "Herra, joka Pyhän Henkesi lähetit kolmannella hetkellä alas apostoleillesi, älä, oi Hyvä, ota häntä meiltä pois, vaan uudista meidät, jotka sinua rukoilemme." Sanojen: "Ja tee tämä leipä sinun Kristuksesi kalliiksi ruumiiksi" ja "ja mitä tässä maljassa on sinun Kristuksesi kalliiksi vereksi" jälkeen jumalanpalveluksen toimittaja jatkaa sanoen "muuttaen ne Pyhällä Hengelläsi".

Kauneuden Henki

Tässä on vain muutama kohta pyhästä liturgiasta, jotka liittyvät Pyhän Hengen avuksihuutoon. Muistakaamme, että Vapahtaja sanoi opetuslapsilleen, että Puolustajaa eli Pyhää Henkeä ei oteta heiltä pois vaan hän jäisi heidän luokseen Jumalan Pojan toiseen tulemiseen saakka. Liturgia ei ole kirkon sakramentti, mutta pyhät isät nimittävät sitä sakramenttien sakramentiksi. Ortodoksinen liturgia on aina tehnyt vaikutuksen kauneudellaan, niin kuin se tekee tänä päivänäkin. Sanotaan, että Kiovan ruhtinaan Vladimirin delegaatio oli niin vaikuttunut liturgiasta, johon he osallistuivat Konstantinopolissa, että se osaltaan vaikutti Venäjän kristillistymiseen. Ortodoksisessa teologiassa puhutaan hengellisestä kauneudesta, sillä Pyhä Henki on itse kauneuden Henki. Tämä kauneuden Henki näkyy ikoneissa sekä jumalanpalvelusten kauneudessa.

Viisikymmentä päivää Herran ylösnousemuksen jälkeen Pyhä Henki laskeutui apostolien ylle tulenlieskojen muodossa. Siitä asti hän on aina ollut keskuudessamme näkymättömänä. Puhuttaalla sydämellä voimme tuntea Pyhän Hengen läsnäolon elämässämme. Mitään jumalanpalvelusta ei toimiteta kutsumatta Pyhää Henkeä. Kuten rukous sanoo, Pyhä Henki on "Lohduttaja". Niin kuin Pyhä Henki on näkymättömästi läsnä pyhässä liturgiassa, yhtä lailla hän on näkymätön osallistuja ja lohduttaja elämässämme. Pyhä Johannes Krysostomos huudahtaa toisessa saarnassaan helluntaijuhlan aikana: "Sanokaa, eikö koko pelastuksemme ole Pyhän Hengen lahjoittama?"

MIKKO JUNES

■ Pyhä Henki on erityisesti läsnä pyhässä liturgiassa.

■ Isä Ion Durac

Ortodoksinen kristillisuus ja politiikka

Teksti **Markku Sunimento** Kuvat **Kari M. Röntilä**

Markku Sunimento

Parlamenttienvälinen kansainvälinen ortodoksinen yhteistyöelin I.A.O. (**International Assembly on Orthodoxy**) piti Kulttuurikeskus Sofiassa viime vuoden lokakuussa konferenssin, jonka otsikkona oli "Kirkon kehitys – Suhteet valtioon apostoli Paavalin ja itäisen ortodoksisen tradition valossa."

I.A.O. pyrkii lisäämään ortodoksisten parlamentaarikkojen keskusteluyhteyttä, keskinäisiä kontakteja ja edistämään ortodoksisia näkemyksiä maailmassa. Konferenssiin osallistui parlamentaarikkoja, poliitikkoja, tiedemaailman ja kirkon edustajia sekä kristillisiä ajattelijoita useista maista, joissa ortodoksinen kirkko toimii, muun muassa Kreikasta, Kyprokselta, Venäjältä ja Ukrainasta.

Konferenssin alustuksissa ja keskusteluissa pohdittiin, miten ortodoksinen kirkko perusarvonsa säilyttäen voi osallistua rakentavasti yhteiseen keskusteluun maailman ongelmista, joita riittää.

Ongelmia tuo muun muassa uusi teknologia monista eduistaan huolimatta. Uusi viestintäteknologia nopeuttaa tiedon kulkua ja tuo maailman tapahtumat reaaliaikaan kaikkialla. Arabikevään tapahtumat olisivat tuskin edenneet yhtä nopeasti perinteisen tiedonvälityksen

■ Kokouksessa kuunneltiin alustuksia tarkkaavaisesti.

Ortodoksinen kristillisyyt...

keinoihin. Toisaalta nykyinen lama ja finanssikriisi osoittavat, että meillä ei vielä ole riittäviä keinoja uuden teknologian hallitsemiseen.

Uusi teknologia vaikuttaa myös kirkon ja tieteen väliseen suhteeseen. Lää-

ketieteen, biotekniikan ja genetiikan alueella nousee esiin myös uusia eettisiä ongelmia. Mikä on esimerkiksi kirkon näkemys kantasolututkimukseen?

Usein tiede etenee niin ripeästi, että kirkko ei pysy perässä eikä ehdi antaa harkittuja ja pohdittuja vastauksia.

Konferenssin mielestä kirkon ei kuitenkaan pidä piiloutua todellisuudelta, vaan sen on seurattava aikaa ja osallistuttava keskusteluun. Pelkkä uuden tek-

nologian vastustaminen ei vie asioita eteenpäin. Jos kirkko haluaa olla läsnä uudessa, sen on oltava valmis sanomaan oma kantansa, mutta siedettävä myös erilaisia näkemyksiä. On etsittävä yhteisiä ratkaisuja ja määriteltävä jatkuvasti uudelleen suhde maailmaan ja ihmisten tilanteisiin myös arjen elämässä.

Ihmisoikeuksien julistuksen rinnalle konferenssi ehdotti ”Inhimillisen vastuun julistusta”, joka on yhtä tärkeä. ■

Kirkolla ja valtiolla on **sama perusta**

Ortodoksisuus yhdistää yksityisen ja julkisen

Konferenssin teemaa, kirkon ja valtion, kristinuskon ja politiikan välistä kanssakäymistä ennen ja nyt, käsitteli esitelmässään Thessalonikin Aristotelesyliopiston teologisen tiedekunnan professori **Petros Vassiliadis**. Oheisessa yhteenvedossa esityksen pääkohdat.

Käännös englannista toimittajan

Professori Vassiliadis toteaa aluksi, että kaikilta uskonnoilta – erityisesti kristinuskolta – odotetaan yksityisten näkemysten lisäksi myös ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Se edellyttää kirkolta myös vallankäyttöä, ei vain hiljaista omantunnon vakuuttamista.

Kirkon toiminnalla on poliittisia seurauksia: se muokkaa asenteita ja ihanteita, joilla on vaikutusta julkisiin politiikan kysymyksiin. Se johtuu siitä,

että kirkolle kuuluvat myös ihmisten yhteiset teot, ei vain yksityinen sydämen usko. Kristillinen kirkko ja lähes kaikki muut uskonnot toimivat yhteiskunnallisesti. Kysymys yhteiskunnallisen osallistumisen lähtökohdista ortodoksisessa kristillisyydessä on kuitenkin vaikea, koska ortodokseilla ei ole samanlaista auktorisoitujen lausuntojen kokoelmaa eikä julistuksia politiikan ja yhteiskunnallisen elämän säännöistä kuin on roo-

malaiskatolisella kirkolla.

Ortodoksien ainoat auktoritatiiviset lähtökohdat ovat yhteisiä kaikille kristityille: Raamattu ja kristillisen kirkon perinne, mutta niitä ei koskaan ole pidetty tiukasti ortodoksisen kristillisyyden virallisina ja velvoittavina määräyksiinä.

Ortodoksinen kristillisyyt edellyttää, että jokaisella kristityllä on etuoikeus ja mahdollisuus Jumalan totuuden näkemiseen ja kokemiseen. Teologia ei

■ Kokouspäivien tulkkeina toimivat muun muassa Maria Pagomenou ja Konstantinos Papadakis.

säännöt. ”*Lex orandi – lex credendi*” – niin uskomme kuin rukoilemme.

Ortodoksinen näkemys politiikasta perustuu eskatologiaan

Vassiliadis toteaa, että alun alkaen kirkon ymmärrys politiikasta ja yhteiskunnallisesta vastuustaan on liittynyt eskatologiseen näkemykseen nykyisen maailman päättymisestä ja uuden taivaan valtakunnan tulosta. Eskatologisenä, dynaamisena, radikaalina ja yhteisöllisenä todellisuutena kirkko on taistellut todistaakseen alkuperäisestä Jumalan valtakunnasta ja tuodakseen esiin Jumalan käskyjä ”myös maan päällä niin kuin taivaassa”.

■ Luennoimassa Thessalonikin Aristoteles-yliopiston teologisen tiedekunnan professori Petros Vassiliadis.

voi olla, kuten läntisessä skolastiikassa, rationaalista päättelyä Vanhan ja Uuden testamentin kirjoituksista tai kirkon dogmaattisen opetuksen lausunnoista.

Se on pikemminkin uskovaisten ko-

■ Kokoukselle tervehdyksen toi kansanedustaja Anssi Joutsenlahti. (Edessä oik.).

kema *visio*, jonka todenperäisyyttä tarkistetaan kirjoitusten ja perinteen todistusta vasten.

Teologiseen tutkimukseen ja näkemykseen kuuluvat järjen ohella myös ”Hengen silmät”, jotka asettavat ihmisen kokonaisuuden – järjen, tunteet, jopa aistit – jumalallisen olemassaolon yhteyteen.

Ortodoksisessa kristillisyydessä totuutta ei voi erottaa uskonyhteydestä. Ortodoksinen kristillisuus on enemmänkin elämäntapa, mistä johtuu liturgisen perinteen keskeinen rooli ortodoksisessa teologiassa. Ortodoksinen kirkko on ennen kaikkea jumalanpalvelusyhteisö: ensin palvelus, vasta sitten doktriini ja

Apostoleja ei lähetetty julistamaan määrättyä poliittista teoriaa eikä uskonnollisten vakaumusten, doktriinien tai moraalisääntöjen kokoelmaa. Sen sijaan heidän oli ilmoitettava Jumalan valtakunnan tulosta – toisin sanoen hyvää sanomaa uudesta eskatologisesta todellisuudesta, jonka keskiössä on ristiinnaulittu ja ylösnoussut Kristus – sekä valmistaa tietä sitä kohti.

Tämän valtakunnan todellisuuden pohjalta kaikkia uskovaisia kristittyjä kutsuttiin, ei erikseen vaan yhdessä kirkollisena kokonaisuutena toimimaan tässä maailmassa ”poliittisesti”. Klassisen Kreikan filosofiassa ja kielessä, jota

kristityt käyttivät oppinsa kehittämises-
sä, ”poliittinen” käyttäytyminen, toisin
sanoen huoli *poliksesta* (kaupungista,
yhteiskunnasta) oli vastakkainen ”idioo-
tin” (*idiotes*, oppimattoman) itsekkäälle
ja itsekeskeiselle käytökselle.

”Siksi, jos haluaa lähestyä politiik-
kaa ortodoksisesta näkökulmasta, on
otettava huomioon eukaristinen teologia
laajasti ymmärrettyinä”, Vassiliades ko-
rosta.

Keisari ja patriarkka – ruumis ja sielu

Ortodokseille eettinen peruskysymys eli
maailman pahuuden voittaminen ei ole
perusteiltaan moraalinen tai opillinen,
vaan kirkollinen.

Ortodoksisessa kristillisyydessä
(engl.) *religion* ja *polity* – uskonto ja yh-
teiskunta, eivät koskaan ole eronneet tai
olleet erillään toisistaan. Useimmat or-
todoksiset kirkot noudattavat nykyisin-
kin mallia ”politiikan sisällä ja ulkona.”
Tätä Bysantin ajoilta peräisin olevaa
ajattelua kuvataan usein kreikan kielen
sanalla *synallelia* eli keskinäinen riippu-
vuus. Rinnakkaiskäsitteenä käytetään
myös sanaa *simfonia* – eli kirjaimellises-
ti *yhteinen ääni*.

■ Kokouksen väliajalla prof. Petros Vassialidis
(vas.) ja kreikkalainen kansanedustaja Anastasios
Nerantzis.

Vassiliadiksen mukaan yhteis- kunnallisten ratkaisujen löytyminen edellyttää kirkolta myös vallankäyttöä, ei vain hiljaista omantunnon vakuuttamista.

Muinaisessa Kreikassa uskonto ym-
märrettiin *poliksen* eli kaupunkivaltion
jumalanpalveluselämänä, mikä oli käsit-
tämätöntä sen ulkopuolella. Kansalais-
ten kokousta tarkoittavan *ekklesia*-sa-
nan kirkko omaksui itsensä nimittäjäksi.

Uskonnolla erillisenä alueena ei kos-
kaan ole ollut vahvaa jalansijaa ortodok-
sisen kirkon teologisessa ajattelussa.

Bysantin valtiossa maallinen valta ja
papisto suhtautuvat toisiinsa kuin ruu-
mis ja sielu. Ne ovat tarpeen valtion jär-
jestykselle samoin kuin ruumis ja sielu
ovat tarpeen elävälle ihmiselle. Niiden
yhteyden ja harmonian varassa on val-
tion hyvinvointi. Keisari ja patriarkka
eivät ole kilpailijoita vaan liittolaisia, sa-
man organismin osia.

Kirkon privatisaatio eli yksityistymi-
nen yhdessä individualismin kanssa on
ollut modernisaation seurausta histori-
allisten syiden vuoksi etenkin protes-
tanttisissa kirkoissa. Euroopan uskonso-
dat valmistivat tietä kirkon ja valtion
erolle, kun lännen kirkossa siirryttiin
sinfoniasta niin kutsutun kahden mie-
kan teoriaan eli kahteen erilliseen valta-
keskukseen.

Samaan aikaan ortodoksisen kirkon
eskatologinen näkemys saattoi antaa
myös vaikutelman, että politiikka on sille
marginaalinen ja vähemmän tärkeä ky-
symys.

Ortodoksinen kirkko seuraa alkukirkkoa

Ortodoksinen kristillisuus tuo kantansa
esiin eukaristisen liturgian avulla. Siinä
kristinuskon suurta kertomusta ei esite-
tä menneisyyden tapahtumana, vaan ny-
kyisenä todellisuutena. Siksi ortodoksi-
sen seurakunnan jäsenten yhteiskunnal-
linen ja poliittinen rooli alkaa heti juma-
lanpalveluksen jälkeen, silloin kun hei-
dät lähetetään ”menemään rauhassa”,
välittämään liturgian kokemusta ja anta-
maan todistusta tulevasta Jumalan val-
takunnasta.

Ortodoksinen kristillisuus seuraa sii-
nä alkukirkkoa, joka ei tullut historiaan
oppirakennelmana vaan uutena, toisesta
maailmasta peräisin olevana yhteiskun-
nallisena järjestyksenä ja uutena yhteis-
önä. Uudelleen ja uudelleen varhaiset
kristityt väittivät, että heidän todellinen
kansalaisuutensa ei ole tästä maailmas-
ta.

”Olemme taivaan kansalaisia, ja tai-
vaasta me odotamme pelastajaksi Her-
raa Jeesusta Kristusta”, todetaan apos-
toli Paavalin kirjeessä filippiiläisille. ”Ei-
hän meillä täällä ole pysyvää kaupunkia,
vaan me odotamme ikävöiden sitä kau-
punkia, joka tulee”, kirjoitetaan Hprea-
laiskirjeessä.

Alkukirkon jäseniä pidettiin yleisesti
tämän maailman läpi vaeltavina muuka-
laisina. Siksi alkukristittyjä myös epäil-
tiin välinpitämättömyydestä, jopa ihmis-
vihasta.

Uskontoa ei voi sulkea politiikasta

Vassiliadis toteaa, että läpi historian or-
todoksiset kirkot ovat suhtautuneet mal-
tillisesti toisiin uskontoihin ja myös us-
konnottomiin. Ne eivät ole osallistuneet
ristiretkiin eivätkä tehneet käännytys-
työtä väkivalloin. Ortodoksit pyrkivät
välittämään mallia yhteiselämästä Ju-
malan yhteydessä, ei oppirakennelmia
tai moraalisaantöitä ja yhteiskunnallisia
käyttäytymisohjeita. He ymmärtävät
tehtäväkseen todistamisen – suvaitse-
valla, rakastavalla ja sovittelevalla taval-
la – tulevasta Jumalan valtakunnasta,
josta he ovat saaneet ennakkokokemuk-
sen liturgiassa ja ehtoollisessa.

Ortodoksisen uskovaisten tehtävä-
nä on palvella tässä monikulttuurisessa
ja moniarvoisessa maailmassa kirkon es-

katologisen, ei institutionaalisen totuuden todistajina. Historiallisessa julistuksessaan kirkko ei hallitse kaikkea todellisuutta, kuten lännessä on vuosisatojen ajan uskottu. Se ainoastaan valmistaa tietä uuteen todellisuuteen ja on sen ikoni.

Viime vuosina ortodoksiset yhteisöt etenkin Venäjällä ja Kreikassa ovat halunneet vahvistaa kirkkojensa vaikutusvaltaa politiikassa ja julkisessa elämässä.

Vassiliadin mukaan valistuksen jälkeinen demokratian prosessia koskeva moderni kriittinen paradigma on yli-rationalisoinut kaiken yhteiskunnan julkisesta, ”elämästä oppineisuuteen ja tunteista mielikuvitukseen”. Se haluaa kontrolloida ja rajoittaa kaikkea irratiionaalista, estetiikka ja jopa pyhää.

– Ollakseni rehellinen, uskonto on liian tärkeä ihmisten olemassaololle, jotta se voitaisiin sulkea politiikasta. Siihen liittyy epäilemättä sekä uhkaa että toivoa. Uhkat korostuvat, jos uskonnolliset fundamentalistit havittelevat rajatonta valtaa, mutta toivolle on sijaa, jos uskonto voi käyttää valtavaa potentiaaliaan ja voimaansa moraaliarvojen palauttami-

■ Kirkon toiminnalla on poliittisia seurauksia, prof. Vassiliadis painotti. – Kirkko muokkaa asenteita ja ihanteita, joilla on vaikutusta julkisiin politiikan kysymyksiin. Se johtuu siitä, että kirkolle kuuluvat myös ihmisten yhteiset teot, ei vain yksityinen sydämen usko, hän korosti.

seen ja uusien mielikuvien kehittämiseen siitä, mitä merkitsee olla ihminen oikeudenmukaisessa, rauhallisessa ja kestävässä universumissa.

– Pienessä maailmankylässämme Jumalan valtakunnan arvot ovat yhteisiä

kaikille ihmisille, joilla on hyvä tahto, ovat he uskovaisia tai eivät! Vain pahat (ja pahantahtoiset) ihmiset vastustavat niiden poliittista täytäntöönpanoa. Se edellyttää tietysti, että demokratian perussääntöjä noudatetaan. ■

ORTODOKSINEN KIRKKO ei voi **sulkeutua** ympäröivältä yhteiskunnalta

Europarlamentaarikko **Mitro Repo** lähetti konferenssiin tervehdyksensä kollegoilleen ja muille osallistujille. Hän korostaa kristityn vastuuta ja velvollisuuksia yhteisestä maailmastamme.

”Euroopan monet eri kulttuurit, perinteet ja kielet ovat positiivinen voimavara koko maanosalle. Euroopassa on enemmän ihmisiä ja kansoja kuin EU:n 27 jäsenvaltiossa. Se merkitsee myös suurempaa vastuuta kristityille koko maailmassa.

”Meidän, idän ortodoksisen kirkon jäsenten, kuten myös poliitikko-

jen, pappien ja maallikoiden on kyettävä tunnistamaan – oman historiamme pohjalta – fundamentaalisen äärikansallismielisyyden vaarat sekä ekumeniaan liittyvät turhat pelot ja ennakkoluulot. Kristillisyyden on oltava yhdistävä, ei erottava tekijä ihmisten välillä.

”Kirkkomme, ja samoin meidän poliitikkojen, jotka tunnustamme ortodok-

sista uskoa, on taisteltava ihmisoikeuksien puolesta Herramme esimerkin mukaan. Meillä on oltava rohkeutta rakastaa toinen toistamme, kuten Kristus rakasti kirkkoaan, eikä vihata ihmisiä ja pelätä maailmaa. Meidän on löydettävä uudelleen kristillinen myötätunto ja aito yhteys toisiimme sukupuolesta, rodusta tai uskonnosta riippumatta.

”Tämä on yhteinen maailmamme ja kannamme yhteistä vastuuta siitä. Eivät edes suurimmat supervallat onnistu yksin tulevaisuudessa, jos nojautuvat vain omiin itsekkäisiin etuihinsa. Kristittyinä ja poliitikkoina meidän on kannettava vastuumme tietomme ja kokemuksemme perusteella.

”Idän ortodoksinen kirkko ei enää voi sulkea silmiään ympäröivältä maailmalta ja yhteiskunnalta. Emme ole veljemme vartijoita vain kristittyinä, vaan myös poliittisina toimijoina ja demokraattisen yhteiskunnan kansalaisina.”

Lyhennelmä, käänös englannista toimittajan.

Loppuyhteenvedo

Luentojen ja kommenttipuheenvuorojen jälkeen konferenssi päättyi seuraaviin keskeisiin johtopäätöksiin:

Ortodoksisuus on monissa Euroopan ja maailman maissa osa kansallisen tietoisuuden ja kansallisvaltion synnyn perustaa. Uskonnonvapaus on perustuslakiin nojautuva periaate ja jokaisen yksilön perusoikeus. Sellaisena se on valtion erityisessä suojeluksessa. Valtion tulee estää ja pyrkiä ehkäisemään rikkomukset uskonnonvapautta vastaan.

Valtio on kansalaisyhteiskunnan keskeisimpiä instituutioita. Sillä ei ole vastuu pelkästään maan sotilaallis-poliittisen turvallisuuden takaamisesta ja sosiaalisesta hyvinvoinnista, vaan sen tulee edistää myös perheiden hyvinvointiin ja ihmisten hengellisyyteen liittyviä vallitsevia moraalisia näkemyksiä. Kirkon katsotaan toimivan valtion roolia täydentävänä erottamattomana osana sitä yhteiskuntaa, jonka hengellisen ja moraalisen perustan se muodostaa.

Yritykset muodostaa ”siviiliyhteiskuntaa” ilman kirkon myötävaikutusta johtaa uuteen ”sekulaariin totalitarismiin”, jonka pyrkimyksenä on kitkeä yhteiskunnasta kirkon kaikki vaikutusmahdollisuudet, marginalisoida kirkko julkisesta elämästä ja estää sitä julkisesti ilmaisemasta moraalisia näkökantojaan tai arvostelemasta valtaa pitävien päätöksiä tai toimia.

Konferenssi vetoaa kirkkoon, että se – omista periaatteistaan luopumatta – kävisi dialogiin modernin maailman positiivisten arvojen kanssa, vahvistaakseen panostaan modernin yhteiskunnan demokraattisten instituutioiden lujittumiseksi ja puolustaakseen kulttuurisen pluralismin ja monikulttuurisuuden ideaa välttämättömänä osana kaikkia nyky-yhteiskuntia ja myös kirkon omaa tunnustusta.

Konferenssi vetoaa valtioihin, jotta ne paremmin ymmärtäisivät kirkon tuhatvuotisen pelastavan läsnäolon merkityksen ja käyttäisivät käytössään olevia keinoja ortodoksisten kirkkojen puolustamiseksi alueilla, joilla on poliittisia levottomuuksia ja kriisejä. Maissa, joissa ortodoksit ovat vähemmistönä, erityisesti Lähi-idässä, on vaarana, että valtio ajautuu suosimaan maan valtauskontoa, eikä kunnioita uskonnollisia ja kulttuurillisia eroavaisuuksia. Tämä johtaa perustavanlaatuisen kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien loukkaamisiin.

Lopuksi konferenssi vetoaa nykyisessä syvässä henkissä ja taloudellisessa kriisissä sekä kirkkoon että valtioon, että ne vahvistaisivat yhteistyötään kaikilla rintamilla taloudellisesti heikompiensaisten ihmisryhmien auttamiseksi.

■ **Markku Sunimento**

■ Kokousedustajat ryhmäkuvassa.

Turkulainen maailmanmatkaaja **Mikael Miikkola** kertoo omakohtaiset tunteuksensa kohtaamisistaan Venäjällä.

Pätkä venäläistä

Kaunein näkemäni ortodoksinen kirkko on Smolenskin Uspenskijn katedraali. Sitä en kykene sanoin kuvailemaan, kirjoittaa Mikael Miikkola. – Kokekaa, olkaa hyvä!

hengellistä sydänfilmiä

Köröteltiin tässä äsken bussilla läpi Valdain ylängön, yli kaikkien Venäjän pyhien jokien, ohi valtaviin patojen, tekojävien ja voimalaitoksien, pitkin silmäkantamattomia mustan mullan aroja aina Kaspianmerelle. Poikettiin lukuisissa kirkkoissa ja luostareissa sekä II maailmansodan tulisimmilla taistelupaikoilla. Illalla majoituttiin ikivanhoihin kaupunkkeihin samalla tutustuen ihmisiin ja kulttuuriin venäläistä sielunmaisemaa tulkiten.

Tuskin on niin ränsistynyttä kylää tai modernia kaupunkia, ettekö siellä kauris, kullattu tai värillinen kirkonkupoli tai useampikin, kahlitse katsetta!

Maantiede (logistiikka) on Venäjän

■ Äiti Venäjän mahtava patsas Volgogradissa (Stalingrad). Alue lienee vaikuttavin toisen maailmansodan muistomerkki sodasta ja sen käännepestestä.

suurin ongelma. Yhdessä kaupungissa tehdään vain yhtä ja toisessa toista. Harva paikka on omavarainen. Kaupunkien väli kehnoja ja ruuhkaisia teitä vie liki päivän! Vaiherikkaan 7 200 km ajolenkin jälkeen jää mieleen maan suunnaton laajuus. Silti uskoo ainakin avaimenreiästä kurkaneensa venäläistä sielunmaisemaa.

Neuvostoaajan jälkikaikuja

Vallankumouksessa rikkaalta kirkolta otettiin pois kaikki omaisuus. Oli aikoja, jolloin esimerkiksi Valamo omisti oikeuksia jopa Langinkoskesta ja Viron luostarit Vantaankoskesta. Kun kirkkoja ja luostareita muutettiin kommunistiseen uusiokäyttöön, ei mielikuvituksella ▶

ollut rajaa. Ikonit ja kulttiesineet poistettiin esiltä. Poliittisesta järjestelmästä lie-nee ollut tarkoitus tehdä uskonto? Se ei onnistunut, sillä venäläisillä ortodoksisuus on sielussa. Jos me ajattelemme uskontoa järjellä, niin he tekevät sen tunteella.

Nyt venäläinen yhteiskunta rakenteineen ja arvoineen on rajussa muutostilassa. Ihmiset etsivät elämäänsä hengellistä ulottuvuutta ja opastusta. Eettistä pohjaa halutaan kursia kiireesti kokoon. Papit joutuvat korvausta vastaan laatimaan jopa mallirukouksia, sillä kansa ei aina tiedä, mitä esirukouksissaan pyytää. Ongelman voi hahmottaa, sillä Venäjän kouluissa ei ole järjestettyä uskonnonopetusta.

Kirkon elämä elpyy

Edesmennyt Moskovan patriarkka **Aleksii II** aloitti kirkon rakentamisbuumin. Valtio on palauttanut kirkon ja seurakuntien käyttöön kiinteistöjä ja maata, mutta itse ne on saatava toimiviksi. Kirkon omaisuus ei ole Venäjällä selkeä käsite. Kun kirkon väki koetti saada Tretjakovin

■ Astrakanin ortodoksinen kirkko paikallisen Kremlin sisällä. Jaroslavlilainen maallikkoarkkitehti on suunnitellut 1700-luvulla. Alakirkko on georgialaisten ja yläkirkko venäläisten! Kirkon edessä olevalla korokkeella suoritettiin muinoin mestaukset.

■ Kalmukkien tasavallan pääkaupungin Elizan mahtavin rakennus on Buddhan temppeli.

■ Kirkkojen jälleenrakennusbuumia ja kultaisia kupoleita lähellä Kurskia.

■ Sisäänkäynti hirvittävään Katynin metsään.

■ Venäläinen hautausmaa mustan mullan alueella.

Galleriassa säilytettävää ortodokseille pyhää Pyhän Kolminaisuuden kultti-ikonია kirkolliseen käyttöön, niin museoväki luikerteli ongelmasta rakennuttamalla gallerian sisätiloihin kotikirkon, jolloin ikoni on kirkon alueella.

Kun neuvostoaikana luostarit oli laskehtavissa yhden käden sormin (mm. Petseri), niin nyt niitä on jo runsaat 800, ja joka viikko kunnostetaan tai rakennetaan yksi lisää! Nunnia ja munkkeja on kymmeniä tuhansia, joskin munkiksi aikovia yhä vähemmän. Elinvoimaisinta luostarielämä lienee Venäjän ”kultaisessa Moskova – Vladimir – Kazan – Suzdal – Jaroslavl – Sergijev Posad -renkaassa”, jossa sijaitsee satoja luostareita. Sillä on ollut tärkeä osa Venäjän valtion ja Venäjän ortodoksisen kirkon synnyssä.

”Kun raha kirstuun kilahtaa...”

Kazanissa toimii huonokuntoinen luostari, mutta sen ikonostaasi oli vallan upea. Nuorelta igumeenilta kysyttiin, miksi näin, hän vastasi: ”Tärkein ensiksi!” Kun tiedusteltiin, mistä rahat siihen oli saatu, kuului vastaus: ”Koin unessa näyn, jossa minua kehoitettiin menemään päätien varteen ja pysäyttämään ensimmäinen musta auto. Tein niin ja sain ikonostaasia varten tarvittavat neljä miljoonaa ruplaa.”

Moskovan nykyinen patriarkka **Ki-rill** puolestaan on erinomainen suhde-toimintamies. Liekö hänen ansiotaan, että nykyiset talousruhtinaat tasoittavat kiirastulitietään tai saavat synninpäästön pitämällä huolta lähiseutujensa kirkkoista. Ökyrikkaat saattavat olla jopa luostarin omistajia! Kerrotaanpa Petserin luostarin katakombeihin haudatun joidenkin filungilla omaisuutensa hankineiden uusrikkaitten ruumiita. ”Ennakkotestamentiksi” luonnehti astrakani-lainen taksikuski kyseistä toimintaa.

Venäläinen identiteetti

Venäjän ortodoksisella kirkolla ja valtiolla on tiiviit suhteet. Silti on vaikea ymmärtää kirkon vahvaa yhteiskunnallista asemaa. Kiinnostus kirkkoon ja uskoon on erityisen suurta. Ortodoksisesta kirkosta on tullut kansallinen symboli, ja venäläinen identiteetti on kuin ortodoksinen uskonto. Se nähdään poikkeamattomana jatkumona Bysantin kato-liselle kirkolle, jota kaksipäinen kotkasymbolikin edustaa.

Noin 70–80 prosenttia venäläisistä sanoo itseään ortodokseksi, mutta vain alle prosentti käy kirkossa edes kerran

■ Kasteastiat valmistetaan Venäjällä tarpeen mukaan. (Volgodonsk)

kuukaudessa. Vaikuttaa siltä, että uskonnollisella asenteella pyritään lujittamaan myös kansallista yhtenäisyyttä. Jopa kirkkoon kuulumattomat 14-vuotiaat nuoret saavat poikien- ja tyttöjen päivänä kaularistit! Ateistitkin hyväksyvät poikkeuksetta kirkkojen rakentamisen ja osallistuvat kauppakeräyksiin.

Toki Venäjällä on muidenkin uskontojen pyhättöjä, mutta myönteinen suhtautuminen niihin riippuu siitä, onko kysymyksessä ”alkuperäiskirkko” vai 1990-luvun uusi liike? Esimerkiksi Kalmukian tasavallan Elizassa mahtavin rakennus oli Buddhan temppeli. Kansojen väkivaltaiset siirrot, valtioiden rajansiirrot ja nationalismin lisääntyminen näkyvät myös lukuisina kansallisina kirkkoina sekä erilaisina kirkkotapoina.

Kirkon ja valtion vahvaa sidettä kuvannee myös, että Putinilla on yksityinen hiljentymispaikka Vladimirin skii-tassa Valamon saaristossa.

Kun valtaa on, niin sitä pitää näyttää

Taloudellinen valta on vahvasti keskitetty harvojen käsiin Moskovaan. Jopa Kas-

■ Kirkkotaiteilija kuuliaisuus-tehtävässään Volgodonskin katedraalissa.

■ Putinin lahjoittama kellotapuli Volgodonskin katedraalin edustalla.

pianmeren kaviaarituotantoa hallitaan sieltä. Ortodoksisessa kirkossa se näkyy Kremlin suosionsoituksina. ”Kultaisen ympyrän” luostareissa on kunniatauluja, joihin on kuvattu presidentti tai pääministeri eri kirkollisissa yhteyksissä ja samalla korostetaan heidän lahjoituksiaan. Atomivoimalakaupunki Volgodonskissa alueellista kirkkorakentamista vastaava ipodiakoni antoi oivallisen näytön Putinin lahjoittamalla ja itse tuomillaan kirkonkelloilla. Lisäksi hän on myöntänyt varoja pappiskoulutukseen. Ipodiakoni korosti, että hän oli henkilökohtaisesti ottanut puhelinyhteyden Putiniin.

Kaupungin geometrisen keskuspieteeseen kohoaa ensi vuonna muun muassa paikallisen atomivoimalan ”Atomatsin” tuella rakennettu mahtava Pyhän Nikolauksen katedraali. Sen seitsenkerroksinen ikonostaasi on 13 metriä korkea ja 26 metriä leveä. Kupolin risti kohoaa 67 metrin korkeuteen.

Venäjällä on valtava kirkkojen rakentamis- ja kunnostusbuumi. Se tehdään pitkälti talkoovoimin. Ei voi välttyä näkemykseltä, että omiin kuuliaisuus-tehtäviinsä osallistuvat siten puhdistavat sielunsa, näkevät vaivaa ja rukoilevat, samalla kun julistavat Vapahtajan ideoita luovalla työllään Jumalan kunniaksi. Se elvyttää kristillisen hengen itse kunkin sisimmässä.

”Mies ei tee ristinmerkkiä ennen kuin ukkonen jyrähtää”

Venäjän ortodoksinen kirkko on ”baabuskojen” varassa. He tekevät pienellä korvauksella tai kutsumustyönä kaiken niin, että kirkollisia tapahtumia voidaan toimittaa.

Myös opiskelijat antavat työpanoksensa kirkon hyväksi. Laatokan luostareissa on kesäisin satoja nuoria tekemässä talkootyötä. Varsinkin naistaideopiskelijat maalaavat kirkkoihin freskoja ja miehet hitsaavat kasteammeita. Esimerkiksi Pihkovassa viikonvaihteisin kasteetaan ainakin viisi kristittyä.

Papisto saa tulonsa kirkkoväeltä suorittamistaan toimituksista. Esirukouksista hautajaisiin on kaikki julkisesti hinnoiteltu. Venäjän ortodoksisella kirkolla on Moskovan lähellä kaksi suurta tehdasta, joissa valmistetaan sakraaliesineitä, kirkkoasuja ja muuta uskonnollista välineistöä sekä tarvikkeita. Jälleen-

■ Petserin luostari aamuauringossa. Pihkovan tuntumassa ja laaksossa sijaitseva yhteisö säilyi väkivaltakoneistojen kurimukselta. Siellä ovat vierailleet Jeltsinistä lähtien kaikki Venäjän valtaapitävät. Uuden Valamon entisiä veljiäkin on haudattu katakombeihin.

myyntituloilla on huomattava osuus seurakuntien tuloista. Munkit maalaavat ikoneita myytäväksi, ja kirkolla lienee yksinoikeus ”Kator”-kirkkoviinin ja eräiden muidenkin nautintoaineiden verotuloihin. Harvinaista ei ole sekään, että kirkon palvelijoille tuodaan aamuaisin nimettömästi ruoka-aineita tai leivonnaisia kirkon ovelle.

Yhteiskunta on muutoksen kourissa

Venäjän yhteiskunnallisen tilan aistii jumalanpalveluksissa. Ani varhain mummoja seisoo runsaasti, mutta vain harvoja, korkeintaan keski-ikäisiä, miehiä istuu. Mieskunto on yleisesti heikko ja syntyvyys vähenee huolestuttavasti. Miesten elinaikaodote lienee jo alle 60 vuotta. Nuoret muuttavat työn perässä maan äärieltäkin Pietariin, Moskovaan tai ulkomaille. Työttömyys sekä alhainen tulotaso ovat tuoneet jo kaupunkien estradeille kaiken maailman paheet, hullunan ja yhteiskuntaan sitkeän korruption. Virkavalta pysäytti bussimme kuusi kertaa, ja kolmesti ostimme itsemme vapaaksi! Runsaat energiatulot menevät Moskovaan. Vain murto-osa niistä palautuu tasavalleille. Kun kiinalaiset ja korealaiset ovat ryhtyneet vuokraamaan maata maanviljelykselle, ei liene ihme,

että hämmennys ja epävarmuus valtaavat venäläisen mielen.

Tulevaisuuden optimismia antavat runsaat avioliitot. Kaupungissa oli lukuisia hääasuliikkeitä ja puistoissa kuvauksissa joka päivä useita uunituoreita hääpareja, jotka sitten äänekkäänä autosaatueina siirtyivät iloisille jatkoille. Outoa meikäläisittäin on se, että kirkollisen vihkimyksen jälkeen aviopari suorittaa seremonialliset juhlallisuudet kukitukseineen ”suuren isänmaallisen sodan” muistomerkeillä. Esimerkiksi Stalingradissa ”Äiti Venäjän” patsaalla puuhasteli arkkipäivänä samanaikaisesti kolme hääparia. Sankarimiljööseen kuuluva kirkko oli vaatimaton, mutta sotamuistomerkki maailman ehkä vaikuttavin! Siinä hiljaisesti pohti, että hallitseeko Venäjää menneisyys? Sitooko se liikaa? Onko se tärkeämpää kuin tulevaisuus? Irrationaalisesti tulini kysyneeksi itseltäni, miksi meidän nuorisomme ei tunne tarpeeksi kiinnostusta naapuriimme Venäjään? Toivoa sopii, ettei se tapahtuisi vain kriisien kautta.

Neuvostoliiton viime sotien ehkä häpeällisintä tekoa, ainakin 4500 puolalaisen upseerin joukkoteloitusta Katynin metsissä Smolenskin kaupungin liepeillä, on pyritty häivyttämään kansallisesta muistista uskonnon keinoin. Puolalais-

ten muistolehdon viereen on tehty myös Stalinin vainojen juutalaisten, muslimien ja kristittyjen uhrien yhteishauta. Sen metsäportille rakentuu myös ortodoksinen kirkko.

”Jokaista suuta ei voi tukkia”

Erityinen jääne neuvostoajan venäläisestä sielusta on tiukka käpertyminen vain itseen ja lähisukulaisiin. Poliitiikasta ei välitetä tuon taivaallista ja sivullisten asioihin ei puututa edes tervehtimällä. Jos kasvot eivät myyjää miellytä, niin ei asiakastakaan palvella. On melkoinen urakka selvittää elämän perusedellytyksistä äärimmäisen köyhyyden ja yltäkylläisyyden ristiaallokossa. Kaduilla ja raitteilla ei näy vammaisia, ei rollaattoreita eikä liikuntaesteisille tarkoitettuja rakenteita. Oma-aloitteisuus ja työn organisointi ovat vielä outoja ilmiöitä työelämässä. Eräälle rautatieasemalle oli majoittunut Uralin takaa tullut sikäläisen VR:n perheellinen mies, joka odotti pääsyä leikkaukseen. Kysyttäessä kauanko on operaatioon, hän vastasi: ”Kolmesta päivästä kolmeen kymmeneen!”

Meidän on yhä uudelleen täysi syy kiittää sotiemme veteraanipolvia hyvinvointiyhteiskuntamme peruspilareista.

Yhdessä on ahdasta, mutta erillään ikävää

Suomalaisessa ja etenkin karjalaisessa DNA:ssa on jotakin yhteistä venäläistä. Sitä eivät selitä vain kieltemme lukuisat yhteiset sanat, saunan perinne, pukeutumistyylit ja mollivoittainen elämänasenne tai edes yhteinen historiamme. Kun venäläiseltä kysyy, mitä eroa on Sibieliuksella ja Tšaikovskilla, saa vastaukseksi: ”Molemmat osaavat itkeä, mutta Tšaikovskilta valuu kyynelitä.”

Jokin Venäjässä ja sen henkisessä miljöössä viehättää niin paljon, että siihen samastuu.

Suomalaiset vierailevat yhä uudelleen joukoittain Karjalassa, sen lukuisissa luostareissa ja tietenkin Pietarissa. Pihkovan lähellä sijaitsevassa Petserin luostarissakin olemme suurin vierailijaryhmä. Yleisesti uskotaankin, että suomalaiset tuntevat venäläisyyttä ja sen sielunmaisemaa. Kiistan näkemyksen.

Toistuvasti arvioinneissa yllättyä ja usea ennakkokäsitys on ollut vailla käyttöä. Ajankohtaista suomenkielistä kattavaa faktatietoakin naapurimaastamme on liiki mahdoton löytää. Moskova ja Pietari ovat kaikkea muuta kuin aito venäläinen identiteetti!

Venäläinen on ikuinen optimisti ja selviytyjä. ”Älä hamua toisen leipää – nouse varhemmin ja syö omaasi”, he usein puutteen keskelläkin tokaisevat.

Sellaista pimeyttä ei venäläiselle olekaan, ettei siinä toivoa ja valonpilkahdusta havaitsisi. Yhä useammalle tuo valo tänään on kristillinen usko. Kirkollinen elämä on Pyhän Hengen katkeamatonta toimintaa kirkossa. Vaikka kommunistinen yhteiskunta sen hetkellisesti kadotti, venäläinenkin sielu tuntee Heran ja siksi etsii häntä.

Harvoin ulkomaanmatkalta palaa tyhempänä kuin sinne lähtee, mutta todennäköistä on, että sen minkä kuulee – unohtaa. Minkä näkee, sen muistaa, mutta minkä elää, vasta sen ymmärtää.

■ Mikael Miikkola

Valamon kesässä kukii kulttuuri.

Tee nyt kulttuuriretki kotimaan kesässä: Valamon luostarissa nautit elämysistä kauneuden, kiireettömyyden ja vehreän luonnon äärellä. Tule päiväretkelle tai jää yövieraksemme!

- **Valamo-trilogia I osa: Isän varjo**
teatteriesitykset kesä-heinäkuussa, www.valamotrilogia.fi
- **Valamon aarteet** ainutlaatuinen näyttely luostarin taide-esineistä
- **Uutta ja vanhaa Valamo** Sergei Pietilän öljyvärimaalauksia
- **Konevitsa-kvartetti** useita esiintymisiä kesän aikana
- **M/S Sergein risteilyt** luostarin laiturista mm. Täyssiin rauhan rajakivelle, Varistaipaleen kanavalle ja Lintulan luostariin
- **Valamon viinit** uutta: esittely- ja maistelukierrokset ryhmille
- **Kahvila-ravintola Trapesan** runsas noutopöytä
- **Kesäyöt luostarissa** alk. 40 €/huone/vrk, sis. aamiaisen

Teatteri + majoitus

alk. **62 €/hlö** /vrk/2hh
sis. teatterilipun Karvion kesäteatteriin sekä päivällisen, majoituksen ja aamiaisen Valamon luostarissa

Tulossa kansainvälinen Saarikoski-seminaari
24.–26.8. Lisätiedot ja kesän kurssit:

www.valamo.fi

Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo
Puh. 017 570 111, valamo@valamo.fi

Luonamme löydät minkä kiireelle kadotit.

Hiljaisuus ja rukous ovat Synnittömyyden lähteitä

Kristillisen yhteiskunnan maallistuminen teki jo 300-luvulla kristillisyydestä avoimen humanistiselle ja muille elämänfilosofioille, jotka hämärsivät kristittyjen käsityksen synnistä ja katumuksesta. Kirkon opetuksessa synty tarkoittaa eroa Jumalasta ja hänen elämästään. Kristityt korvasivat usein tämän kirkollinen käsityksen moralisoinnilla ja ulkoisten rituaalien korostamisella; synty alkoi tarkoittaa samaa kuin vakiintuneiden sääntöjen rikkominen.

Kirkon opetukseen kuuluu aina arvioida rakentavan kriittisesti maallista filosofiaa ja kulttuuria. Kirkon jäsenten tulee taistella maailman epäjumalia vastaan. Näitä epäjumalia ovat esimerkiksi taloudellinen menestyminen, hyvinvointi, turvallisuus ja raha. Kirkon jumalanpalveluksen päämääränä on muuttaa elämämme katumukseksi.

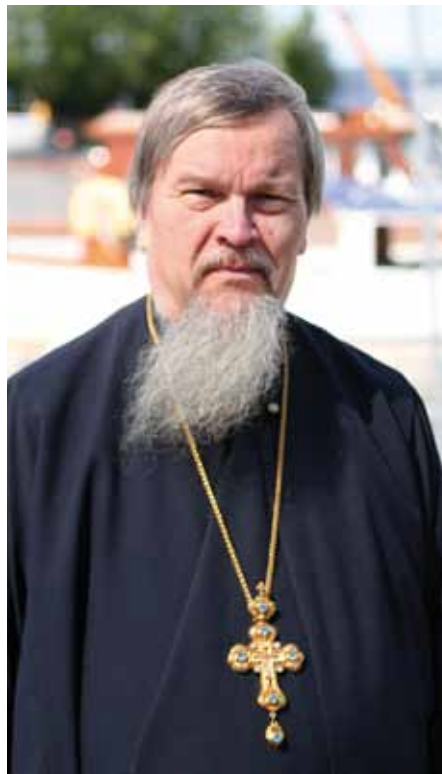
Katumus tulee meissä todelliseksi kirkokoyhteisön sisällä. Ortodoksisen kirkon tehtävä maailmassa on hoitaa ihmisiä yhteisöllisesti. Bysantin kirkon rikas teologinen traditio kuvastaa yhteisöllistä huolenpitoa ja vastuuta ihmisestä. Kirkko on hengellinen sairaala.

Bysanttilaiset isät käsittelevät monipuolisesti ihmiselämän tervehdyttämistä ja eheyttämistä. Todellinen usko tarkoittaa meidän sitoutumistamme kirkon opetukseen ja elämään. Pyhittäjä Maksimos Tunnustaja (k. 662) kirjoittaa: "Jumalaa ei kirkasta itsessään se joka vain suullaan ylistää Jumalaa, vaan se joka Jumalan tähden kestää vaivoja ja kärsimyksiä saavuttaakseen hyveen."

Pyhät isät opettavat elämällään, että kirkon ilo kasvaa pitkästä, hengellisesti muuttavasta pyhiinvaelluksesta. Pyhiinvaellus tarkoittaa kilvoittelijan elämässä olemuksellista ja tuskallista matkaa kohti Jumalaa. Kukaan ei voi saavuttaa tätä iloa ilman Jumalan tahdon mukaista kilvoittelua.

Hiljaisuus ja rukous

Ensimmäiset kristilliset munkit elivät Egyptissä, Palestiinassa ja Syyriassa 1700 vuotta sit-

Isä Jarmo Hakkaraisen mukaan autiomaaisät kuvaavat vaivalloisia askeleita ja asteittaista lähestymistä kohti Jumalan mielen mukaista täydellistymistä.

ten. Kuvauksia heidän elämästään ja opetuksesta voi yhä lukea. Opetukset kirjoitettiin kreikaksi ja kohtiksi ja ne käännettiin varsin pian latinaksi. Näiden pyhien ihmisten elämä vaikutti oudolta 300-luvulla ja ehkä vielä enemmän nykyajan ihmisen mielessä. Nämä kilvoittelijat, miehet ja naiset, elivät kaupunkien ja kylien ja järjestäytyneen yhteiskunnan ulkopuolella. He kilvoittelivat usein yksin ja olivat valinneet yksin elämisen. Autiomaassa (kr. eremos) ei ollut lapsia eikä rakastavia. Askeeteilla ei ollut juuri mitään omaisuutta. He olivat Jumalan tähden vapaita. He pukeutuivat köyhien ihmisten tavoin. He eivät olleet tiedemiehiä, saarnaajia, opettajia eivätkä papiston jäseniä. Heidän yhteiskunnallinen taustansa vaihteli suuresti.

He opiskelivat pyhää hiljaisuutta oppiakseen tuntemaan Jumalan elämässään. Hiljaisuus merkitsi kilvoittelijalle ensimmäistä rakkauden velvollisuutta, ensimmäistä vaatimusta selviytyä askeettisessa yhteisössä. Kun abba Arsenios oli vetäytynyt autiomaahan, hän kuuli äänen sanovan: "Arsenios, pakene, pysy vaiti ja rukoile aina. Hiljaisuus ja rukous ovat synnittömyyden lähteitä."

Hiljaisuus on odottamisen, tarkkaavaisuuden ja kuuntelemisen tie. Se osoittaa, mitä tapahtuu meidän sisällämme ja ympärillämme. Hiljaisuus ei ole autiomaaisien opetuksessa pelkästään sanojen puuttumista. Hiljaisuus yhdistää kilvoittelijan asenteen ja toiminnon. Hiljaisuus on täyteyttä, ei tyhjyyttä, poissaoloa, vaan kilvoittelijan tietoisuutta Jumalan rakastavasta läsnäolosta.

Isät kilvoittelevat

Munkin kilvoituskammio symboloi sielun toimintaa. Kuten ei autiomaakaan myöskään kammiota ei ole pelkästään paikka, vaan ylevä Hengen tie. Abba Poimen opettaa: "Kärsivällisyyden myötä katoavat pahat ajatukset ja demonit." Hän kehottaa: Valvo sisäisesti ja ulkoisesti.

Autiomaaisät korostavat kuoleman

muistamisen merkitystä. Kuoleman muistamista voidaan kutsua toisaalta myös Jumalan muistamiseksi. Maailmassa elävät ihmiset pakenevat kuolemaa. He eivät halua kohdata elämässään muutosta, tuskaa ja kuolemaa. He yrittävät paeta kuolemaa rahan, teknologian saavutusten tai medikalisaation avulla.

Autiomaaisät eivät halua puhua metafyysisistä asioista tai hengellisestä täydellistymisestä. He kuvaavat opetuksissaan yksinkertaisesti pitkän kilvoitusmatkan yksityiskohtia, vaivalloisia askeleita tuolla matkalla ja asteittaista lähestymistä kohti Jumalan mielen mukaista täydellistymistä. Hiljaisuuden kyyneleet opettavat kilvoittelijalle, kuinka Jumala ympäröi hänet uudella oppimisen ja elämisen esikuvalla.

Askeesin aidot kyyneleet

Kyyneleet nähdään hengellisessä elämässä valitettavasti usein kielteisenä ilmenemismuotona. Kuitenkin askeesin aidot kyyneleet paljastavat ihmisen epätäydellisyyden vertauskuvina hengellisen kehittymisen tien. Abba Poimen sanoo: "Totisesti ei ole muuta tietä hengelliseen kehittymiseen kuin kyyneleet."

Katumuksen kyyneleet avaavat kilvoittelijassa uuden elämän. Sielu pehmenee Jumalan vaikutukselle ja mieli kirkastuu hänen totuudelleen. Ihmisen ehytyminen ja parantuminen Jumalassa tarkoittaa todellista "kotiinpaluuta".

Kilvoittelija oppii kärsimysten ja menetysten kautta hiljaisuuden siunauksen. Hän ei opi sitä pohdiskelun eikä ymmärtämisen kautta. Kilvoittelijat opettavat meille, että mitä suurempi on rakkautemme, sitä syvemmin ymmärrämme kirkon elämässä hengellisen murheen merkityksen.

Autiomaaisät olivat vakuuttuneita, ettei Jumala ole koskaan kaukana kilvoittelijan hengellisestä taistelusta. Abba Arsenios sanoo rukouksessaan: "Jumala, älä jätä minua. En ole tehnyt mitään hyvää sinun edessäsi. Kuitenkin hyvytysi mukaan sallii minun nyt ainakin aloittaa hyvän tekemisen."

Pyhien kilvoittelijoiden syvä vakauksena on, että Jumala rakastaa heitä. Jumalan rakkaus synnyttää kilvoittelijoissa ilon. Siksi he puhuvat lohduttavasti kilvoittelijan pimeydessä tapahtuvasta taistelusta Saatanaa ja hänen joukkojaan vastaan. Kilvoittelijat tuntevat myötätuntoa lähimmäisiään kohtaan. He eivät pelkää Jumalaa, vaan rakastavat häntä, sillä rakkaus karkottaa pelon (Joh. 4:18).

Pelko opettaa meitä antamaan asioille

periksi, rakkaus opettaa meitä jakamaan asioita lähimmäistemme kanssa. Autiomaakilvoittelun päämääränä on opettaa kilvoittelija rakastamaan Jumalaa ja lähimmäistä. Askeesi opettaa kilvoittelijalle myötätuntoa, ei kilpailemista. Kilvoittelijan ainutlaatuinen hengellisen kasvamisen päämäärä on Jumalan rakkaus, ei maallinen eikä myöskään hengellinen palkinto.

Sydän on Jumalan asuinpaikka

Ihmisen sydän on tarkoitettu Jumalan asuinpaikaksi. Kuitenkin sydämemme hengellisen elämän keskuksena on tehty herkästi rikkoutuvasta lasista. Katumuksen kyyneleet kuvastavat ihmissydämen luonnetta. Ne ilmaisevat sielun rikkonaisuutta ja haavoittuvuutta. Mutta katumuksen kyyneleet sallivat meidän nähdä kirkkaammin sydämen maailmaan. Jumala laskeutuu katumuksen aitojen kyynelten kautta ihmissydämeen ja eheyttää sen energioillaan.

Autiomaaisät muistuttavat, että kilvoittelijan ehytyminen on lähtöisin Jumalasta. Autiomaaisät ja -äidit tiesivät kokemuksesta, kuinka pitkä aika ihmiseltä menee siihen, että hänestä tulee Jumalan kuvan ja kaltaisuuden mukainen inhimillinen olento.

Meillä on vaarana romantisoida hengelliseen ohjaamiseen liittyviä asioita. Me voimme idealisoida katumuksen tapahtumasarjan kuvittelemalla, että se ratkaisee meidän kaikki ongelmamme. Tai me saatamme tehdä jostakin hengellistä ohjaajasta epäjumalan ja etsiä hänen opetuksistaan ja toiminnastaan tyhjentäviä vastauksia.

Egyptiläisessä autiomaassa ei ollut sijaakaan moisille kulttihahmoille. Autiomaaisä tai -äiti ei sitonut hengellistä ohjaamista ulkoiseen arvovaltaan. Kaikilta niin hengellisiltä vanhuksilta kuin noviiseiltakin odotettiin kuuliaisuutta.

Autiomaaisät ja -äidit olivat hengellisen ohjauksen majakkavalvoja, koska he hylkäsivät vallan käyttämisessä inhimilliset rakenteet. Amma Teodora sanoo, että opettajan tulee olla sydämessään muukalainen hallitsemisen, turhamaisuuden ja ylpeyden hirmolle. Sen sijaan hengellisen ohjaajan tulee olla kärsivällinen, lempeä ja nöyrä niin paljon kuin se on hänelle mahdollista.

Askeettista elämää ei ole ilman kärsimyksiä

Hiljaisuuden rukouksen jatkuva harjoittaminen avaa ihmisielun huolehtimaan lähim-

mäisestä ja jakamaan kirkon yhteisöllisen elämän hänen kanssaan. Abba Apollo sanoi: "Kun sinä olet nähnyt veljesi, olet nähnyt Herran Jumalasi." Autiomaan olemus on antamisessa ja jakamisessa.

Autiomaan on kilvoittelijan sisäisen toiminnan ja persoonallisen kokemuksen paikka. Abba Johannes Eunuksi sanoi: "Autiomaan on askeettisuuden harjoittamisen paikka, autiomaan ei ole maallisia asioita varten. Autiomaan on hengellisen vallankumouksen paikka. Autiomaan ei ole keinotekoisien paon paikka." Abba Jesaja opetti: "Puhdistumisen tie kulkee autiomaan kautta. Sen voi nimetä pyhyden tieksi."

Ortodoksisen kirkon pyhyys ja pyhyden kehittyminen meissä kasvaa Kristuksen ylönousemuksesta. Kirkko näkee katumuksen puhdistavana salaisuutena, jonka avulla meidän laiska ja huoleton sielumme herätetään valvovaksi. Ortodoksisen kirkon hengellisen terapian päämääränä on yhdistää meidät Jumalan kanssa.

Ensimmäiseksi meidän tulee nähdä sieluntilamme ennen kuin voimme aloittaa yhdessä Jumalan kanssa tien hengelliseen ehytykseen. Syntien näkeminen on vaikeaa ja tuskallista, siksi se vaatii meiltä jatkuvaa työtä. Himoista parantuminen puolestaan edellyttää hengellistä rohkeutta ja koko elämän kestävästä taistelusta.

Kirkon askeettista elämää ei ole ilman kärsimyksiä, kipuja ja menetyksiä. Katumus vaatii kärsivällisyyttä. Hyveen tielle kuuluvat vaivat ja vastukset. Kilvoittelija ei voi saavuttaa ilman nöyryyttä ja kärsivällisyyttä mitään hyvettä tai täyttää ainuttakaan Jumalan käskyä. Kärsivällisyys opettaa meitä vaivannäköön ja kestävästi ulkoapäin pidättyväisyyttä vastaan suuntautuneet kiusaukset.

Pyhät isät opettavat, että sydän on Tuonela, johon Kristus laskeutuu vapauttamaan ihmisielun. Sydän on hauta, mutta se on myös elämää tuottava lähde ja sisäinen ihmisen.

■ Isä Jarmo Hakkarainen

Ikonit jää sieluun...

Ekumeeninen yhteisöllinen henki siivittää Turun ikonimaalareita

Turun ikonimaalauspiirin jäsenet ovat mieleltään aidosti nöyriä ja hartaita. Vuosia ikoneita maallannut tunnustaa, että hän on vasta aloittelija. Rukouksen siivittämänä luotu ikoni saa aikaan turvallisuuden ja lempeyden ja hyväksytyksi tulemisen tunteen. Hiljaisella viikolla päättyneessä näyttelyssä oli mukana 49 ikonia 22 tekijältä. Piirin nuorin on 30- ja vanhin 73-vuotias.

Turun ikonimaalauspiirin ohjaaja **Margit Vainio** kertoi, että kymmenen vuotta toimineessa piirissä on kaksi ryhmää, jotka kokoontuvat maanantaisin ja keskiviikkoisin 22 harrastajan voimin. Ikoninäyttelyitä on Turussa järjestetty perinteisesti pääsiäisenä ja myös viime joulukuksi rakennettiin näyttely. Muutama piiriläisistä ovat harrastaneet ikonimaalausta jo parikymmentä vuotta.

– Ikonimaalareittemme työn jälki on yhä laadukkaampaa, ja myös kiinnostus piiriä kohtaan on kasvussa, sanoi **Margit Vainio**. – Turun seurakunta ja kirkkoherramme **Ion Durac** ovat ilahduttavasti tukeneet ja kannustaneet meitä. Näyttelyjen yhteydessä pyrimme jatkamaan yleisölle myös ikonitietoutta.

Sieluun jää pysyvä jälki

Juuri graafikoksi valmistunut piirin nuorimmainen **Saara Leppäkoski** kertoi, että on aivan erilaista maalata ikonia kuin graafista työtä. Saara aloitti piirissä viime syksynä, ja näyttelyssä hänellä oli mukana ”Käsittätehty Kristus” -ikoni. Nyt hänen käsistään oli valmistumassa ”Valamon Jumalanäiti”.

– Ikonin maalaamisesta jää sieluun pysyvä jälki. Tulee tunne, ettei ikoni ole

pelkästään minun luomukseni, olen ollut vain osallisena. Tavallaan ikoni on helpompaa antaa pois kuin graafinen työ – ikoni jää sieluun.

– En ollut kouluvuosien jälkeen harrastanut lainkaan piirtämistä tai maalaamista ja lähdin piiriin hyvän ystävän kannustuksesta ja – innostuin heti valtavasti, kertoi **Eeva Hyhkö**, joka työsti parhaillaan ”Ylienkeli Gabriel” -ikonina. Hän kiitti opettaja Margitia, joka on lempeä ja rohkaiseva. Eeva Hyhkö on ollut piirissä mukana kolmisen vuotta ja mielellään tekee tulevaisuudessa omat ikonit sisikon tyttärelle ja pojalle.

– Olen katolilainen, ja siten neitsyt Maria on ollut läheinen jo ennen ikonipiiriin liittymistä, sanoi **Verna Paloheimo**, joka on ollut piirissä mukana nelisen vuotta. Hän harrasti nuorempaan öljymaalaukseen ja opiskeli myös taide-

■ Kyllikki Kinnari työstää ”Kärsimyksen Jumalanäiti” -ikonin Margit Vainion ohjauksessa. Anja Holm (oik.) maalaamassa ”Pokrovan Jumalanäitiä”.

historiaa. Erityisesti keskiajan kirkko-
taide on hänelle läheistä.

– Olen ollut aina kiinnostunut ikoneista, ja kun sain valmiiksi ensimmäisen ikonini ”Hellyyden Jumalanäiti”, oli sielussa todella ihana juhlava tunne.

Piirissä koskettava yhteisöllisyyden henki

Viitisen vuotta ikonimaalauspiirissä ollut **Tuija Paavilainen** tunnustaa olevansa edelleen aloittelija.

■ Eeva Hyhkö maalaamassa neljättä ikoniaan ”Ylienkehi Gabriel”.

vaativat aikaa ja pohdintaa. Työstän ikonia hyvin hitaasti, ikonimaalari ei saa hoppuilla. Ja kun sitten työn valmistuttua tuntee onnistuneensa, sen ihanampaa olotilaa ei saa mistään!

Ikonin maalattaessa haihtuvat murheet...

Anja Holm on toiminut ikonipiirissä viitisen vuotta.

– Jos mieltä rasittavat murheet ja huolet, niin ikonia maalatessani kaikki haihtuu ja unohtuu, hän vakuutti. Hänellä oli mielessä pitkään kaipuu ikonimaalaukseen. Espanjaan tehty pyhiinvaellusmatka kosketti rajusti hänen sieluaan, ja siitä johtikin jo suora polku ikonien maailmaan. Hän on iloinen piirin ehjästä ekumeenisesta hengestä. Siellä ei kysytä, oletko luterilainen vai kuulutko ylipäänsä mihinkään kirkkokuntaan. Kaikki ovat samanarvoisia pyhien kuvien ääressä.

– Minullapa on silmilläni *ikonilasit!* Olen hankkinut nämä pelkästään ikonien maalaamista varten, esitteli **Lea Suomela** pikkuriikkisiä ”rillejään”.

Häntä on aina kiehtonut ikonien hengellisyys. Ikoneita Lea Suomela on maalannut viitisen vuotta, ja hän ollut viime syksystä Margit Vainion opissa.

Ikonin valitsee ihmisen luomaan ikonia ja ikoni valitsee katsojan...

Ikonin on elävänä läsnä sydämessä ja rukouksessa...

Ikonin jättää sieluun pysyvän jäljen...

Ikonimaalari on pyhän tien vaeltaja...

– Piirsinkin lapsena paljon, ja innostus ikoneihin syntyi jo Karjalassa, jossa sukujuureni ovat. Ensimmäiseksi maalasin ”Konevitsan Jumalanäiti” -ikonin. Olen kokenut piirissämme hyvin koskettavana yhteisöllisyyden hengen, tähdensi Tuija Paavilainen.

– Toimin aktiivisesti kymmenkunta vuotta tiistaiseurassa, ja nyt olen seitsemän vuoden ajan perehtynyt ikonimaalaukseen, sanoi **Helvi Määttä**. Ensimmäiseksi hän valmisti piirissä ”Käsittätehty Kristus” -ikonin.

– Olin kehitysvammaisten tekstiilitöiden ja askartelun ohjaajana 25 vuotta Kuhmossa ja viimeiset 15 vuotta Paltamon työkeskuksessa. Ikonin maalatessani on ollut suurta hyötyä käsityötaidosta: molemmissa tarvitaan tarkkuutta ja kärsivällisyyttä. Myös värien huolekas käyttö on tärkeää sekä käsitöissä että ikoneissa. Elämäni ensimmäisen ikonin, Nikolaokselle pyhitetyn, kohtasin pikkutyttöä Suojärvellä. Tämä ikoni pelastui sodan melskeistä, ja se on nyt kunnia-paikalla oman kotini ikoninurkkauksessa.

Pisimpään piirissä toiminut **Kyllikki Kinnari** luonnehtii ikonia, että se on väreillä ilmaistua teologiaa. Hän on ollut

Margit Vainion opissa alusta lähtien ja on harrastanut ikonimaalauksia jo varhemmin. Valmistumassa on tällä hetkellä ”Kärsimyksen Jumalanäiti” -ikoni.

– Ikonimaalarin luovuus näkyy ehkä parhaiten väreissä. Ikonit nojaavat kirkon oppeihin. Ideointi ja alkukehittely

■ Kristiina Ehnqvist-Laiho on mieltynyt maalaamaan ohuilla väreillä. Tekeillä ”Pyhä Kolminaisuus”.

■ Juuri valmistunut graafikko Saara Leppäkoski ”Valamon Jumalanäidin” äärellä.

– Ikoni vetoaa suoraan sydämeen. Ikonissa hehkuu sydämenlämpö ja sen ääressä kokee pyhän läsnäolon. Ikoni luo mielen turvallisuuden ja lempeyden tunteen.

– Ikonimaalarin luovuus näyttäytyy värien käytössä, jos ja kun käyttää malleista poikkeavia värejä, kertoi **Katariina Painer**, joka työsti ”Arkkienkeli Gabriel” -ikonina.

– Värit puhuttelevat eri tavalla. Jokainen ikoni saa olla tekijänsä näköinen. Ohjaaja sitten lopulta määrittää ja rajaa, miten paljon voidaan poiketa alkuperäisistä malleista.

Ohuilla väreillä kuultoa ja herkkyyttä

Kristiina Ehnqvist-Laiho on maalannut ikoneita jo 14–15 vuotta. Hän on ollut Margit Vainion piirissäkin jo pari vuotta.

– Maalaan ikoneita hyvin ohuilla väreillä, jopa kymmeniä kerroksia päällekkäin.

– Ohuesti maalatuista ikoneista tulee kuultavampia ja herkempiä. Jokaisella on oma kädenjälki, joka tallentuu ikoniin. Tietysti on olemassa tietyt lainalaisuudet, joita ikonimaalarin on noudatettava. Vaikka ikoneita olenkin jo maalannut pitkään, on minulla monesti tunne, että olen vasta taipaleen alussa. Ikonina ei saa tehdä kiireellä. Kotona maalatessani sytytän usein tuohuksen ja kuuntelen mielelläni ortodoksista kirkkomusiikkia. Näin arjen kiireet hetkeksi unohtuvat.

■ Teksti ja kuvat: **Simo Ojanen**

Ortaidin kesäkeräys Veden lahja

Ortaidin kesäkeräys alkaa helluntaina 27.5. Keräyksellä ”Veden lahja” tuetaan Etiopian kuivuusalueella eläviä yhteisöjä.

Itä-Afrikkaa koetteli vuosi sitten kuivuus ja nälänhätä. Sateet ovat jälleen myöhässä, ja kuivuustilanne ajaa miljoonat ihmiset liikkeelle veden ja ruoan perässä.

Ortaid toteuttaa Etiopiassa vesi- ja ruokaturvahanketta, jossa Haikin alueella Pohjois-Etiopiassa rakennetaan kaivoja, vesipisteitä ja kastelujärjestelmiä. Kastelujärjestelmien avulla ruokaa voidaan tuottaa sadekauden ulkopuolella, ja kaivoista kyläyhteisöt saavat elintärkeää puhdasta vettä.

Kanna vettä ja osallistu keräykseen! Keräys päättyy kirkastusjuhlaan 6.8. Lisätietoja: www.kirkkotoimii.fi/ortaid, ortaid@ort.fi, puh. 044 336 7064.

Keräysaika: 27.5.–6.8.2012
Ortaidin keräystili: FI53 5480 0520 0233 08
 Viite: 12218
 Keräyslupa: 2020/2011/3412

”Valamon luostari 1970-luvulla” Osallistu kirjoituskilpailuun!

1970-luvulla Valamossa elivät vielä viimeiset vanhan veljestön jäsenet arkkimandriitta Simforian, pappismunkit Sava ja Filagri, kellonsoittajamunkki Herman ja munkki Akaki. Karjanhoito oli lopetettu, ja alettiin panostaa matkailuun. Uuden kirkon rakentaminen käynnistyi ja kirkko vihittiin käyttöön 1977. Pyhiinvaeltajien määrä kasvoi vuosittain ja hotellin rakentamista aloiteltiin. Luostarissa liikkui joukoittain talkoolaisia, monet nuoret miehet kävivät kokeilemassa luostarielämää ja jotkut heistä jäivät luostariin...

Kutsumme 1970-luvulla luostarin elämään osallistuneita ja sitä seuranneita kirjoittamaan muistojaan Valamosta. Kilpailutyöt talletetaan luostarin arkistoon, ja valikoiduista töistä kootaan kirja. Kilpailuun osallistuvat luovuttavat luostarille oikeuden käyttää kilpailutöitä kirjassa ja luostarin muussa julkaisutoiminnassa. Muilta osin tekijänoikeudet säilyvät kirjoittajilla.

Kilpailuraatiin kuuluvat luostarin johtaja piispa Arseni, kirjailija Torsti Lehtinen, kirjailija Hannele Huovi ja toimittaja Risto Lindstedt. Sihteerinä toimii Elsi Takala. **Kolme raadin valitsemmaa kirjoitusta palkitaan luostarin lahjakorteilla** (arvo 800 e, 600 e ja 400 e). Kaikkien osallistuneiden kesken arvotaan lisäksi **kirjapalkintoja**.

Kirjoitusohjeet: Kirjoitusten pituudeksi toivotaan **1-20 sivua**. Lähetä teksti mieluiten **sekä sähköisessä rtf-muodossa että paperikopiona**. Jos kirjoitat käsin, kirjoitathan selvällä käsialalla ja vain yhdelle puolelle paperia. Kilpailutekstin (sekä sähköisen että paperikopion) mukaan on liitettävä **kirjoittajan nimi, osoite ja puhelinnumero** sekä **allekirjoitettu lupa** siitä, että kirjoituksen saa tallettaa luostarin arkistoon. Halutessasi voit liittää mukaan valokuvia (kuvan kääntöpuolelle selvitys kuvan aiheesta / henkilöistä sekä lähettäjän yhteystiedot).

Lähetä kirjoituksesi 20.8.2012 mennessä postitse osoitteeseen Kirjoituskilpailu, Valamon luostari, Valamontie 42, 79850 Uusi-Valamo sekä **sähköisesti** osoitteeseen kirjoituskilpailu@valamo.fi.

Lämmin kiitos muisteluistasi ja onnea kilpailuun!

Luonamme löydät minkä kiireelle kadotit.

Diasporan *lempeitä tuulahduksia*

■ Pyhän Eufemian kirkossa toimitettiin metropoliitan johdolla ortodoksinen liturgia.

muun muassa apostoli Markuksen, pyhän Lucian ja pyhän Johannes Laupiaan reliikit. Kaupungin historiaan liittyvä Hyvän Terveiden Madonna on bysanttilainen ikoni. Venetsialaiset toivat sen Kreetalta vuonna 1670 kirkkoon, jonka he olivat rakentaneet 1630-luvulle riehuneen noin 600 000 uhria vaatineen rutan päättymisen muistoksi. Sitä juhlitaan näyttävästi joka vuosi Neitsyt Marian temppeeliin käynnin juhlanäytöksinä 21. marraskuuta.

Paitsi itse seminaarissa kävimme luostarin ateriolla hengellisiä keskusteluita. Vallitsi alkukirkollinen sydämen yksinkertaisuus ja lempeä leppoisuus. Tuli mieleeni, että meidän vähemmistöinä elävien ortodoksien pitäisi kokoontua keskenämme useammin. ”Diasporalaisten” tapaami-

■ Luostarin ateriolla käytiin hengellisiä keskusteluita.

Euroopassa ei nykyisin ole maata, jossa ei asuisi ortodokseja. Italiassa heitä on ollut jossakin määrin aina, kuuluivathan Joonian kreikkalaiset saaret pitkään Venetsian alaisuuteen. Nykyisin Italiassa on myös ortodoksia luostareita. Ne ovat kaikki pieniä parin nunnan tai munkin asuttamia.

Alppien alarinteilla keskellä hiljaista kylää sijaitsee pieni Pyhän Barbaran luostari. Kylän asukkaista puolet on aikoinaan siirtynyt ortodoksisuuteen ensin Puolan kirkon ja sitten ekumeenisen patriarkaatin alaisuuteen. Heidän pyynnöstään kreikkalainen äiti **Sevastiani** tuli Kreikasta perustamaan paikalle luostarin, jossa nyt on myös yksi latvialainen ja yksi venäläinen sisar. Luostarin kirkko, joka toimii myös seurakuntakirkkona, on piispa **Anthony Bloomin** aikoinaan vihkimä.

Luostarin järjestämässä seminaarissa oli mukana Italian metropoliitta **Genadios**, joka asuu Venetsiassa. Kuulijoiden joukossa oli muun muassa benediktiininunna ja edustaja Bosseyn eku-

meenisestä yhteisöstä. Sekä italiaa että kreikkaa käytettiin niin jumalanpalveluksissa kuin luennoilla. Yksi luennoitsijoista oli at-hosvuorelainen isä **Antipas**, joka on käynyt Suomessa ja jonka toimesta Valamon Paterikonin kreikkalainen käännös on ilmestynyt.

Me seminaarin osanottajat vierailimme myös Aqvileian kaupungissa. Sen alun pitäen 300-luvulta peräisin olevassa Pyhän

Eufemian kirkossa toimitettiin metropoliitan johdolla ortodoksinen liturgia ensimmäisen kerran tuhanteen vuoteen! Venetsiassa me seminaarin ulkomailta tulleet osanottajat viivyimme koko päivän. Meitä kiinnostivat etenkin kallisarvoiset pyhänjäänökset, joita venetsialaiset olivat valtansa päivinä keränneet eri puolilta Välimeren rantaan kaupunkiinsa. Siellä on

■ Luostarin järjestämä seminaari.

sista puuttuu suurten kirkkojen uho ja keskinäinen tärkeily. Olemme myös tottuneet näkemään muutkin kuin ortodoksit ennen kaikkea lähimmäisinä, ei epäilyttävinä harhaoppisina tai vihollisina. Diasporasta löytyy paljon lämpöä, nöyryyttä ja syvällisyyttä.

■ Nunna **Kristoduli**

Isä Jukka Jauhainen pohtii omaa kutsumustaan ja siihen valmistautumista.

MATTI FILPPU

Sotilaasta papiksi

Neljätoista vuotta sitten valmistauduin elämässäni suureen muutokseen. Olin viimeisiä vuosia työelämässä ja siirtymässä täysin palvelleena reserviin Puolustusvoimista noin 30-vuotisen työurani päättyessä. Tuollaisessa tilanteessa moni suuntaa ajatuksensa tuleviin eläkevuosiin ja suunnittelee, mitä kaikkea tulisi teemmään sitten, kun vapaa-aikaa on runsaasti. Minä ajattelin muun muassa koota nuorena kirjoittamani runot kirjaksi, järjestää tuhannet ottamani valo- ja diakuvat järjestyksessä kokoelmaksi, hankkia kesämökkiä ja matkustella paljon Kreikassa.

Monta muutakin asiaa ajattelin tehdä sitten, kun on runsaasti aikaa.

En tuolloin kuitenkaan tiennyt, millainen muutos olisi tulossa osakseni. Minut oli juuri liitetty ortodoksiseen kirkkoon, ja pääsiäisenä 1998 tutustuin ensimmäisen kerran ikonostaasin takaiseen maailmaan ponomarin tehtävissä. Vuosi vuodelta ja päivä päivältä huomasin olevani entistä kiinteämmin kirkollisissa tehtävissä. Tässä ei tarvittu minun puoleltani mitään tietoista hakeutumista, vaan kaikki tapahtui kuin itsestään. Eläkeajan suunnitelmista toteutui ainoastaan matkustelu, joka sekini muutti

Metropoliitta Ambrosius vihki diakoni Jukka Jauhaisen papiksi Haminan Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkossa sunnuntaina 29. huhtikuuta.

hieman muotoaan. Iltaelämä ja monet muut tyhjänpäiväisyydet vaihtuivat kirkkoihin ja luostareihin, ja paikallinen kulttuuri avautui aivan uudessa valossa. Toteutui kuitenkin uusi ura Jumalan palvelijana ja hänen kirkkonsa tehtävissä.

Pysähdyin vakavasti miettimään elämäni uutta kulkusuuntaa noin neljä vuotta sitten, kun valmistauduin diakonivihkimykseeni. Eräs tuttava kysyi minulta tuolloin: ”Jukka, miksi sinä pyrit papiksi, sinähän olet ollut sotilas ja sinut on koulutettu tappamaan eikä pelastamaan elämää?” Jouduin tietenkin vastaamaan kysymykseen heti, mutta vastaukseni perusteita olen joutunut pohtimaan näihin päiviin saakka ja erityisesti nyt, kun olen valmistautunut seuraavaan vihkimykseeni.

Kaitse lampaiani

Ensimmäiseksi olen pohtinut sitä, olenko jollain lailla tietoisesti ja tarkoitushakuisesti pyrkinyt tähän tilanteeseen ja diakonin tai papin asemaan. Vastaukseni on tavallaan kaksijakoinen. En ole mielestäni pyrkimällä pyrkinyt papin asemaan statuksena enkä ole pyytänyt rippisäilytystä enkä esipaimeneltani, että tulisin vihityksi mihinkään pappeuden asteeseen. Kysyttäessä olen vastannut vain myöntävästi. Toisaalta olen henkisesti ja rukouksessa pyrkinyt tähän koko ajan. Olen usein työhön ryhtyessäni ja muulloinkin pyytänyt, että Kristus ohjaisi tietäni oikeaan suuntaan, niin että pystyisin omien kykyjeni mukaan palvelemaan Jumalaa mahdollisimman hyvin.

Kristus ilmestyi opetuslapsilleen Tiberiaanjärven rannalla, ruokaili opetuslastensa kanssa ja aterian yhteydessä kysyi Pietarilta kolme kertaa: ”Rakastatko sinä minua?” Pietarin vastattua myöntävästi Kristus antoi käskyn: ”Kaitse minun lampaiani.” Pyhä isämme Johannes Krysostomos opetti, ettei Jeesus tällä kysymyksellä halunnut testata sitä, rakastiko Pietari häntä yleensä – sen hän varmasti jo tiesi –, vaan sitä, oliko Pietari rakkautensa tähden valmis uhrautumaan ja jatkamaan Kristuksen työtä. Us-

kon, että minulle ja kaikille muillekin pappenteen vihittäville on osoitettu tuo sama kysymys, ja me olemme vastanneet siihen Pietarin tavoin myöntävästi.

Sopivuus hengelliseksi ohjaajaksi

Toiseksi olen miettinyt soveltuvuuttani papin ja hengellisen isän ja ohjaajan tehtävään. Olisiko entinen ammattini jollain lailla esteenä? Entä muut valmiuteni, onko minulla niitä riittävästi? Olenko valmis papin tehtävään?

Jeesuksen valitsema opetuslapset ja apostolit olivat tavallisten ammattien edustajia. Heistä löytyi kalastajia, yksi tullimies, teltantekijä jne. Mukaan olisi varmasti sopinut myös yksi sotilas. Joukkoon kuuluvat täydensivät toinen toistaan, ja Jeesuksen johdossa ja koulutuksessa heistä kehkeytyi yhtenäinen ryhmä, joka selvisi heille annetusta tehtävästä sekä joukkona että yksilöinä.

”Kaitse minun lampaitani”, käski Jeesus Pietaria. Sotilas koulutetaan pitämään huolta paitsi itsestään myös muista joukkoon kuuluvista ja puolustamaan itsensä lisäksi koko joukkoa, johon kuuluu. Näin hänet koulutetaan ensisijaisesti ylläpitämään elämää, ei tuhoamaan sitä. Sotilasjohtaja koulutetaan pitämään erityisesti huolta alaisistaan eli joukosta, jonka johtajaksi hänet on asetettu. Sotilaan tulee myös tuntea se joukko, johon hän kuuluu, sen heikkoudet, vahvuudet, toimintakyky ja toimintatavat. Samoin hänen tulee tunnistaa vihollisensa. Tärkeää on myös tietää tavoite ja se, minkä vuoksi hänet on tehtävänsä asetettu. Näin asia toimii käsitykseni mukaan myös papin ja hengellisen ohjaajan tehtävässä. Pappi on vastuussa seurakuntalaisistaan ja opetuksestaan. Myös papin tulee tuntea oman kirkkonsa opetukset ja toimintatavat ja tietenkin myös sielunviholliset, joita vastaan on pystyttävä taistelemaan herkeämättä. Papin tulee pystyä auttamaan avun tarpeessa olevia, ja hänen tulisi olla vahva vaikeillakin hetkillä.

Johannes Krysostomos kertoo kirjassaan ”Kuusi kirjaa pappudesta” välitelleensä vihkimystään piispaksi jopa niin pitkälle, että syyllistyi petokseen tehtävänsä Basileiosta kohtaan. Heidät piti vihkiä yhtäaikaaisesti, mutta Johannes piiloutui ja ainoastaan Basileios vihittiin sillä kertaa. Krysostomos joutui, puolus-

Afrikan apostolinen ortodoksisuus

Kristillisuus kasvaa etelässä. Samaan aikaan kun pohjoisen pallonpuoliskon protestanttiset kirkot menettävät tuhansia jäseniä, kasvavat Latinalaisen Amerikan ja Afrikan kirkot kymmenillä tuhansilla. Jos ennusteet pitävät paikkansa, ensi vuosikymmenen lopulla alle 20 prosenttia maapallon kristityistä on eurooppalaisia.

Ortodoksisuus on yksi Afrikan kasvavista kirkoista. Toisin kuin roomalaiskatolisuutta tai protestanttisia kirkkoja, ortodoksisuutta voidaan pitää Afrikan alkuperäisenä kristillisyytenä.

Perimätiedon mukaan Afrikan apostoli evankelista Markus oli Aleksandrian kaupungin ensimmäinen piispa ja kärsi siellä myös marttyyrikuoleman. Venetsialaiset kauppiat veivät pyhän Markuksen pyhänjäänökset apostolin kotimantereelta Afrikasta Eurooppaan vuonna 828.

Ortodoksisuus jäi Afrikassa 600-luvulta lähtien ensin nousevan islamin ja myöhemmin ottomaanien vallan kurimukseen. Apostoli Markuksen työn seuraajat Aleksandrian patriarkatkin saivat toimia vuoteen 1924 asti vain kreikkalaisväestön asuttamalla pienellä alueella Pohjois-Afrikassa.

On myös hyvä muistaa, että Antiokian ortodoksisen patriarkaatin nimessä oleva lisäys «kreikkalainen» tuli kirkon nimeksi Kreikan valtion painostuksesta vasta vuonna 1935.

Ortodoksisen kirkon jääminen Afrikassa vuosisadoiksi valtiopolitiikan varjoon on seikka, joka tekee siitä afrikkalaisten silmissä erilaisen kuin lännen kirkoista. Ortodoksisuus ei ollut osallinen kolonialismiin eikä rasismiin Afrikassa. Tämä selittää ortodoksisen kirkon lähetystyön 1900-luvulla alkanutta menestystarinaa Afrikassa.

Toinen syy ortodoksisen kirkon lähetystyön suosioon Afrikassa on kirkkoisien jo 300-luvulla lanseeraama ajatus kulttuurisuvaitsevaisuudessa. Isien mukaan jokaisessa ei-kristillisessäkin kulttuurissa on totuuden siemen, jonka löytämiseen ortodoksisuus tarjoaa kanavan. Ortodoksinen kirkko ei ole koskaan harrastanut miekkälähetystä, vaan ihmisten sydämet on käännetty rauhanomaisin keinoin.

Ortodoksisuuden menestys Afrikassa voi toimia esimerkkinä myös meille Euroopassa. Ihmisoikeudet eivät ole Afrikassa Euroopasta tuotua viisautta vaan osa mantereeseen vanhaa kristillistä perinnettä, jotka katosivat mantereelta siirtomaavallan ja rasmin myötä.

Ortodoksinen kirkon läsnäolo Afrikan mantereella nojaa apostoliseen perinteesseen: uskoa ei voi levittää tai opettaa muuten kuin omalla esimerkillä – ja asettumalla yhteiskunnassa aina alistettujen puolelle.

Arkkipiispa **LEO**

tellessaan kieltäytymistään ystävälleen, pohtimaan syvällisesti pappuden olemusta ja vaatimuksia. Pohdinnan loppupäätelmä ja opetus oli se, ettei kukaan loppujen lopuksi ole itsessään valmis sielunpaimenen tehtävään. Ei vihkimishetkellä eikä myöhemminkään. Työssä onnistuminen on täysin Kristuksen käsissä, ja tärkein pappuden vaatimuksista on usko ja luottamus Jumalaan.

Näitä mietittyäni olen kulkenut esi-

paimeneni eteen ja ollut valmis jumalanpalvelijana vastaanottamaan sen, mitä Kristus, meidän Herramme ja Jumalamme, haluaa minulle tapahtuvan.

■ Isä **Jukka Jauhainen**

Trimeeri Oy

www.trimeeri.fi

MuK, TM **Jaakko Olkinuora**
on bysanttilaisen
musiikin opettaja.

Uudistukset kirkkomusiikissa

Kirkkokuntaamme on kuohuttanut viime kuukausina uusi liturgiasävelmistö. Kirjaa on niin kritisoitu kuin kiiteltäkin, ja sen syntyprosessia seurattiin tiiviisti vuosien ajan. Erityisen merkillepantavaa siinä on uusien tekstikäännosten käyttö niin psalmien kuin muidenkin veisujen kohdalla.

Kun tarkastelemme kirkkomme historiaa, ovat musiikkiin liittyneet uudistukset aina jakaneet mielipiteitä. Venäjän kirkossa 1600-luvulla syntynyt vanhauskoisten skisma liittyi osaltaan myös kirkkomusiikkiin: moniäänistä länsimaalaista vaikutusta vieroksuttiin, ja vanhauskoiset pitäytyivätkin tiukasti vanhassa laulutraditiossa ja sen myötä myös vanhassa tekstikäännoksessä. Vanhauskoiset eivät edelleenkään ole tästä luopuneet, ja toisaalta heidän uudistusvastaisuutensa koitui myöhemmin koko ortodoksisen maailman eduksi: he nimittäin säilyttivät vanhan kirkkolaulutradition elävänä, kun valtakirkko Venäjällä siirtyi vähitellen täysin nuottikirjoitukseen ja moniääniseen lauluun.

Myös kreikkalaisessa maailmassa kirkkomusiikkiin ja tekstikäännoksiin liittyviä erimielisyyksiä on ollut. Vuonna 1814 otettiin bysanttilaisessa musiikissa käyttöön neumikirjoituksen niin sanottu uusi menetelmä, jonka myötä musiikin oppiminen tuli paljon helpommaksi: ennen uudistusta neumikirjoituksen oppiminen kesti noin kymmenen vuotta, kun taas uudistuksen jälkeen notaatio oli opittavissa jopa kymmenessä kuukaudessa. Vaikka itse melodiat eivät uudistuksen myötä muuttuneet, vastustettiin muutosta kirkkomusiikkipiireissä vahvasti. Monia laulajia järkytti, että nythän kuka tahansa saattoi oppia musiikin jaloa taidetta! Ajateltiin, että musiikki kuului vain harvoille ja valituille, joilla oli aikaa omistautua sen opiskelulle monien vuosien ajan. Tämä ajatus saattaa meistä tuntua käsittä-

mättömältä, mutta osaltaan siinä on myös meille ajattelemisen aihetta: kirkkolaululle tulee omistautua, eikä se voi olla "harrastus" siinä missä mikä tahansa muukin. Pyhä taide vaatii vaivannäköä ja myös hengellistä työskentelyä.

Kreikassa on myös viime aikoina käyty keskustelua kansankieleen siirtymisestä jumalanpalveluksissa. Ateenan hiippakunnassa otettiin edesmenneen arkkipiispa **Kristoduloksen** aikana tavaksi lukea epistola ja evankeliumi nykykreikaksi muualla käytettävän vanhan kreikan sijaan. Kun kreikankieliset tekstit käännettiin nykykreikaksi, säilyi sanasto suurin piirtein samana, kun taas lauserakenteita yksinkertaistettiin. Arkkipiispan vaihduttua tästä tavasta kuitenkin luovuttiin. Ongelmaksi ei loppujen lopuksi osoittautunutkaan vanhahtava kielimuoto, vaan teologisten ilmaisujen monimutkaisuus. Ilman kirkkokansan opetusta tekstit jäivät nykykielelläkin kryptisiksi ja vaikeasti ymmärrettäviksi. Kaiken lisäksi liturgisten tekstien nykkykieliset käännökset rikkovat bysanttilaiselle musiikille tarpeellisen runomitan, eivätkä tekstit enää ole laulettavissa perinteisillä melodioillaan.

Suomenkieliset tekstit sen sijaan ovat aina käännöksiä – joitakin suoraan suomeksi kirjoitettuja jumalanpalvelustekstejä lukuun ottamatta. Myös pääasiassa käyttämämme musiikkimme on tekstin suhteen joustavampaa kuin esimerkiksi bysanttilainen laulu. Uudistukset ovat usein tarpeen, jotta pääsisimme lähelle alkuperäistekstin henkeä. Kriittinen suhtautuminen on sekin tarpeen. Tekstiin ja musiikkiin liittyvät uudistukset vaativat suuremman väestöpohjan tarkastelua ja kokeilua. Aika ja kokemus näyttävät, mikä uudistuksissa on säilytettävän arvoista ja mikä taas kaipaisi uudelleentarkastelua.

■ **Jaakko Olkinuora**

Ortodoksista ryhmänohjaajakoulutusta verkko-opintoina

Ortodoksisten nuorten liitto ONL aloittaa ortodoksisen verkkokoulutuksen. Liitolla on pitkät perinteet vapaaehtoisten kouluttajana, ja nyt liitto tarjoaa myös kiireisiä kansalaisia palvelevaa verkkokoulutusta.

Ortodoksinen ryhmänohjaajakoulutus toteutetaan verkossa OK-opintokeskuksen tuella. Ryhmänohjaajakoulutus (3 op) on tarkoitettu erilaisia kerhoja, toimintapiirejä ja ryhmiä vetäville sekä ohjaamisesta kiinnostuneille. Koulutus koostuu kolmesta eri osiosta: ohjaustaidot; ryhmänvetäjän tehtävät sekä ortodoksisen kerhotyön erityispiirteet. Näissä käsitellään oppimiskanavia, ryhmädynamiikkaa, opetusmetodeja, ryhmänvetäjän roolia, ryhmän organisointia ja markkinointia sekä kirkon keskeisten opetusten ja ortodoksisen kulttuurin välittämistä.

Koulutukseen liittyvät tehtävät on laadittu huomioimaan myös sellaiset henkilöt, jotka eivät halua lukea tai kirjoittaa suuria määriä. Maahanmuuttajat ovat tervetulleita mukaan! Opiskelua varten ei tarvitse matkustaa, vaan opinnot suoritetaan verkko-yhteyden avulla. Erityisiä teknisiä taitoja ei tarvita ja halukkaille tarjotaan opastusta Moodle-oppimisympäristön käyttöön.

Maksuttomaan koulutukseen voi ilmoittautua 20.6. saakka, varsinainen opiskeluaika on 1.8.-8.11.2012. Tarkempi kuvaus koulutuksen sisällöistä: www.onl.fi.

Kirkon jälleenrakennushanke sai **uuden sykkeen**

KUVAT: LEENA LOMU

Palmusunnuntaina 1.4. arkkitehti **Matti Porkka** esitteli seurakunnassa uuden suunnitelman kirkon rakennusprojektiin, joka sai hyvän vastaanoton. Uusimman suunnitelman mukaan kirkkoa laajennettaisiin niin, että seurakuntasaliin siirtyisi kirkon yhteyteen. Kirkon ulkoasu muuttuisi huomattavasti nykyisestään.

■ Arkkitehti, isä Matti Porkka.

■ Seurakunnan suunnittelukokouksesta.

Ikonikerhon pääsiäisnäyttely

Kotkan ikonimaalarit pitivät yhteisen ikoninäyttelyn pääsiäisen aikaan 31.3.–15.4. Petterin galleriassa Kotkassa. Esillä oli yhdeksän maalarin ikoneita. Syksyllä sovimme näyttelystä ja maalasimme kukin kirkkomme pyhän Ihmeidentekijä Nikolaoksen ikonin. Näiden ikonien lisäksi esillä oli useita muita, kuten Konevitsan Jumalanäidin, Jumalanäidin suoje- lus, Petrovin Jumalanäiti sekä Kozelshtshenin Jumalanäidin ikonit. Näyttelyyn tutustui lähes sata henkilöä, lisäksi moni tyytyi hiljentyen katsomaan ikoneita ikkunan takaa.

■ Kuvassa etualalla Leena Nortamaan maalaamia kauniita ikoneita puumunille.

■ Isä Alexander siunasi näyttelyn avajaisissa 31.3.

Seurakunnan ja Tiistaiseuran matka Helsinkiin

Kotkan Tiistaiseura teki tutustumismatkan 17.4. Helsingin ortodoksiin kirkkoihin, mukana oli 33 tiistaiseuralaista Kotkasta ja Loviisasta. Ensimmäisenä koh-

teenamme oli Helsingin keskustassa Katajanokan kalliolla sijaitseva Uspenskin katedraali eli Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen katedraali. Kirkko on Helsingin

ortodoksisen seurakunnan sekä samalla Helsingin hiippakunnan pääkirkko eli katedraali. Uspenskin katedraali onkin Pohjois- ja Länsi-Euroopan suurin ortodoksinen kirkko.

Kävimme myös tutustumassa seurakunnan hautausmaahan. Koska ko. päivä oli vainajien pääsiäinen, eli apostoli Tuomaan sunnuntaita seuraavana tiistain, niin hautausmaalla oli useita edesmenneiden puolesta toimitettavia muistopalveluksia, panihidoja.

Tämän jälkeen osallistuimme ehtoopalvelukseen Kotikirkossa. Palveluksen päätyttyä kertoi kirkon isännöitsijä **Timo Mertanen** Apostoli Jaakobin, Herran veljen ja suurmarttyyri Katariinan muistoksi vihityn kirkon mielenkiintoisesta historiasta.

■ Kuvat ja teksti **Birgit Salmenhaara**

■ Runo- ja lauluillassa esiintyivät kirkkokuoro ja lasten musiikkikerho.

■ Mielenkiintoisen, lämminhenkisen ja monisäikeisen esitelmän jälkeen kehittyi Jeesuksen rukoukseen liittyvää syventävää ja aihetta tarkentavaa keskustelua sekä isä Mikaelin kanssa että kuulijoiden kesken. Keskusteluissa käsiteltiin Jeesuksen rukouksen henkistä merkitystä ja sisältöä, sekä rukoukseen liittyvää konkreettista toimintaa.

■ Valamon ystävät ry:n Lahden paikallisosaston liturgian jälkeisessä kahvitilaisuudessa vieraili su 06.05.2012 Kulttuurikeskus Sofiasta pappismunkki Mikael. Hän esitelmöi seurakuntasalissa runsaslukuiselle ja intensiivisesti kuuntelevalle yleisölle Jeesuksen rukouksesta.

Pyhiinvaelluksella Israelissa

Lokakuun seurakuntalehdessä Analogis-
sa oli ilmoitus Jerusalemin patriarkka
Teofiloksen kutsusta Suomen ortodok-
seille vierailu maaliskuussa 2012 Pyhällä
maalla. Lehdessä olleeseen kutsuun vastasi
12 henkilöä – kirjoittaja muiden mukana.

Matkamme oppaana oli Iisalmen kirkko-
herra **Eljas Huurinainen**. Kaikki mukanaoli-
jat olivat ensikertalaisia Pyhällä maalla, joten
ihmettelemistä riitti jokaiselle yhdessä ja
erikseen. Matkan teemana oli 12 kirkkopy-
hää, ja kävimme jokaisen niistä tapahtuma-
paikalla. Kohteissa isä Eljas tai **Maarit** luki-
vat siihen paikkaan liittyvän evankeliumi-
tekstin.

Kaikki käyntikohteet olivat vaikuttavia.
Marian ilmestymispäivän yömessu Pyhän
haudan kirkossa oli vaikuttavin kokemus.
Siellä isä Eljas sai olla mukana palvelemissa,
joten alttarista kuului välillä suomen kieltä-
kin. Toki myös patriarkka Teofiloksen vas-
taanotto oli tärkeä tapahtuma. Korkeanpai-
kankammoiselle nousu Taborin vuorelle oli
kokemus, jossa perillepäisy kuitenkin korva-
si matkan koettelemukset.

■ Isä Elias Huurinainen kertoo matkalaisille Jeesuksen puhuman Vuorisaarnan paikasta.

Sää suosi meitä. Yhtä pientä loukkaan-
tumista lukuun ottamatta saimme kaikki olla
terveitä. Ruoka oli hyvää ja seura loistavaa.
Matka sujui mukavan rennossa hengessä.

Totesimme, että kylä Israel on kaunis
maa. Ja Herra on suuri ja ylistettävä. Hän on
sallinut oman kansansa palata omaan maa-
hansa lupauksensa mukaan.

Isä Eljakselle lämmin kiitos leppoisasta
ja rauhallisesta opastuksesta sekä opetuksis-
ta! Evankeliumitekstit avautuvat nyt aivan
eri tavalla, kun muistaa, millaisessa paikassa
kaikki on tapahtunut. Matkatovereille kiitok-
set hyvästä seurasta!

■ Riitta-Raakel Alatalo

Talvileiri 2012

Maaliskuun puolessavälissä kokoontui 20 Lahden ja Hämeenlinnan
seurakuntien lasta ja varhaisnuorta viettämään yhteistä viikonlop-
pua Hämeenlinnaan. Touhuntutustuminen viikonloppu aloitettiin per-
jantaina tutustumalla ikoninmaalauspiiriin toimintaan ja vieraillemalla **Lee-
na**-kanttorin luona, missä katsoimme edellisen kesän pyhiinvaelluksen ku-
via ja videoita. Samalla tietoenkin muisteltiin matkan aikana sattuneita ja
tapahtuneita.

Lauantaina oli vuorossa vierailu Hämeen linnahan. Ajatus retkestä oli
syntynyt jo edellisenä kesänä Olavinlinnassa. Retki, jonka päätteeksi vie-
railimme vielä Palanderin talolla järjestetyssä lastentapahtumassa, oli
erittäin onnistunut. Linnasta emme malttaneet lähteä heti opaskierrok-
sen päätyttyä, vaan jäimme vielä ihmettelemään keskiaikaista elämää.

Iltapäivällä, ennen ehtoopalvelusta suuntasimme vielä pulkkama-
keen. Hyvin liukuivat pulkat ja liukurit, vaikka hieman vetistä touhu oli-
kin! Päivä ei suinkaan vielä päättynyt isä **Markuksen** toimittamaan eh-
toopalvelukseen, vaan tämän jälkeen askeleet veivät vielä karatedojolle,
missä Leenan mies, **Jari Heinonen**, mustan vyön karateka, piti meille lii-
kunnallisen iltahetken karaten merkeissä. Hauskaa oli! Väsyneinä mutta
onnellisina siirryimme takaisin Matti Alangon kadulle. Kyllä uni maistui!

Sunnuntaina oli tietoenkin vuorossa isä Markuksen toimittama litur-
gia ja Herran pyhään ehtoolliseen osallistuminen. Palveluksen jälkeen
pääsimme jälleen nauttimaan **Erja**-kokin valmistamista pöydän antimis-
ta. Superkiitokset Erjalle hyvistä ruoista! Ennen ruokailua paikat oli jo
yhteisesti siivottu ja tavarat pakattu. Leirin päätteeksi katselimme vielä
muutamia kuvia tulevan kajakkivaellusreitit varrelta ja kertosimme tule-
van kesän tapahtumia. Loppuun vielä tietoenkin yhteisesti Efraim Syyria-
laisen paastorukous. Kunnes jälleen tapaamme!

■ Minna Jokinen, leirinjohtaja

■ Leiriläiset pääsivät tutustumaan ikoninmaalauksen saloihin

■ Leirielämää ei voita mikään!

Lahdessa

Hyvinkäällä

■ Koululaisjumalanpalvelukset järjestetään kahdesti vuodessa, ja niihin osallistuvat kaikki peruskoulussa opiskelevat ortodoksioppilaat. Tänä vuonna juhlaliturgiat järjestettiin heti kirkaalla viikolla tiistaina ja keskiviikkona, ja tämän vuoksi jumalanpalvelukset olivatkin erityisen juhlallisia.

Yhteensä koululaisia osallistui jumalanpalveluksiin noin kaksisataa opettajineen. Lahdessa jumalanpalveluksen toimittivat isä Ville ja isä Matti ja diakonina palveli isä Gennadi Ikävalko ja kanttorina Petri. Hyvinkäällä juhlaliturgian toimitti isä Ville ja papin apuna toimi isä Taisto ja kanttorina Minna. Lahdessa keittiötä emännöi Anelma Mäkelä ja Aira Lipitsäinen. Hyvinkäällä ruokailusta oli vastuussa Leena Käis ja hänen apunaan Paula, Elisabet ja Maire Fomin.

■ Virpovitsojen tekoa.

■ Virpovitsojen siunaus.

■ Jokaisella ikään katsomatta, oli oma tehtävänsä Hyvinkään koululaisliturgian ristisaatossa. Kristus nousi kuolleista!

■ Toisen pääsiäispäivän aamupalveluksen ja liturgian jälkeen järjestettiin pääsiäiskahvit seurakuntasalissa. Seurakunnan lastenkerho oli järjestänyt Anastasia Lappalaisen ja Anita Soldatovan johdolla nukketatterin, joka kertoi opettavaisen tarinan kirkosta ja pyhytyksestä. Tämän jälkeen jatkettiin leikkejä runsaan lapsiyleisön kanssa.

■ Saloisten leirikeskuksesta vietettiin viikonloppu kouluttamalla uusia ohjaajia kesän 2012 leireille. Koulutettavina oli nuoria viime kesän kristinoppikoulusta sekä ohjaajia aikaisemmilta vuosilta Lahdesta, Hyvinkäältä, Kouvolasta, Hollolasta sekä ympäryskunnista. Koulutettavia oli yhteensä 18, ja leirille osallistuivat seurakunnan molemmat kanttorit Minna ja Petri, pappina oli isä Ville ja leiriä veti Satu Timonen. Leirillä opetettiin ohjaajana toimimista, leirisääntöjä ja kriisitilanteista selviämistä.

Seurakunnan vanha arkisto **siirretty Mikkeliin**

KUVAT: KAUKO PUSSINEN

Seurakuntamme vanha ja arvokas arkistokokonaisuus on siirretty Mikkeliin maakunta-arkiston suojiin. Väestörekisteritoiminnan keskittäminen Kuopioon on mahdollistanut seurakuntien omien asiakirjojen laajan siirtämisen maakunta-arkistoon, koska myös uudemmat väestörekisteriasiakirjat luovutetaan maakunta-arkistoon säilytettäväksi.

Arkistolaitoksen päätöksellä kaikkien Suomen ortodoksisten seurakuntien asiakirjat voidaan tallettaa Mikkeliin riippumatta seurakunnan sijaintipaikasta. Näin sinne muodostuu merkittävä ortodoksisten seurakuntien arkistokokonaisuus, koska entuudestaan maakunta-arkistossa on säilytetty myös sodan jälkeen vuonna 1949 lakkautettujen evakkoseurakuntien kirkonkirjat.

Lappeenrannan seurakunnasta luovutettiin jo 1930-luvulla ensimmäiset asiakirjat Viipurin maakunta-arkistoon, josta ne evakuoitiin Vaasan kautta Mikkeliin. Pääosa arkistoaineuksesta on kuitenkin ollut seurakunnan hallussa ja vastuulla. Linnoituksen seurakuntataloon rakennettiin peruskorjauksen yhteydessä asianmukainen arkistoholvi, jossa historiallista asiakirjamateriaalia on säilytetty. Myöhemmässä vai-

heessa seurakunta on luovuttanut pienen osan arkistostaan Mikkeliin.

Vanhin seurakunnan omassa holvissa ollut asiakirja oli vuodelta 1761. Seurakuntamme arkisto on varsin hyvin säilynyt kokonaisuus, ja esimerkiksi **metrikat** (syntyneet, vihityt ja kuolleet) ovat säilyneet aukottomina aina nykyisen kirkon rakentamisesta alkaen 1780-luvulta. Ennen arkiston siirtämistä aineistoa on tallennettu sähköiseen muotoon Kuopion keskusrekisteriin ja arkistokansiot tarkistettu, osin sijoitettu uusiin kansioihin ja verrattu luetteloihin. Siirrettävää aineistoa kertyi noin 12 hyllymetriä, ja myöhemmässä vaiheessa tarkistuksen jälkeen voidaan Mikkeliin siirtää viimeiset noin kaksi hyllymetriä asiakirjoja.

Siirto on tapahtunut seurakunnanvaltuuston päätöksellä, ja se on mahdollistanut kahdessa eri pisteessä olleen aineiston liittämisen yhdeksi kokonaisuudeksi. Seura-

■ Mikkelin maakunta-arkiston johtaja Tytti Voutilainen vastaanottamassa Lappeenrannan arkistoaineistoa. Maakunta-arkiston suojiin säilytetään erilaisia historiallisia asiakirjoja lähes 20 hyllykilometrin verran.

■ Seurakuntamestari Kauko Pussinen apuvoimieen siirtämässä arkistolaatikoita Mikkeliin kuljetusta varten.

kunnan osalta arkiston tallettaminen Mikkeliin merkitsee myös merkittävästä vastuusta vapautumista, mitä historiallisten asiakirjojen hoito ja ylläpito tarkoittaa. Virkatodistusten ja sukuselvitysten antamiseen siirrolla ei ole vaikutusta, sillä näistä palveluista huolehtii Kuopioon sijoitettu kirkon keskusrekisteri. ■

RAIJA MUTANEN

■ Imatralla järjestettiin pääsiäisjuhlan jälkeen Taideiden ilta, jonka yhteydessä siunattiin ikoni-maalareiden uudet työt, lasten kuvataidekerho esitteli talven saavutuksiaan ja Larissa Kylliäisen pienet oppilaat musisoivat. Sofia Mörö soittaa yhdessä opettajansa kansaa nelikäsitsesti.

KAUKO PUSSINEN

■ Seurakunnan luottamushenkilöt kokoontuivat piispan johdolla yhteiseen palaveriin Imatran seurakuntasalille tarkastuksen yhteydessä lauantaina 17.3.

RAIJA MUTANEN

■ Imatralaisia ikonimaalareita uusine töineen Nikolaoksen kirkossa.

■ Lappeenrannan ikonimaalarit kauden päättäjaiskavhilla ikonien siunauksen jälkeen.

KAUKO PUSSINEN

■ Pääsiäisyön aamupalveluksen alku Lappeenrannan kirkon edustalla täydenkuun loisteessa.

■ Koululaisjumalanpalveluksen risti-saatto Imatralla.

SANNA SALONEN

■ Seurakunnan tarkastuksen päätti yhteinen ateria Lappeenrannan seurakuntasalissa.

■ Lappeenrannan kirkossa toimitetussa liturgiassa 18.3. metropoliitta Ambrosius siunasi lukijaksi Aleksei Savelievin.

■ Pääsiäisruokien siunaus Imatran kirkon pääsiäisyön jumalanpalveluksessa.

KAUKO PUSSINEN

HANNU MUTANEN

Raamatun tekstit kirvoittavat keskustelua Porin kirkossa

Mistä löytää mielenrauhan, kuinka saavuttaa ilon ja voittaa ahdistuksen ja stressin? Miksi omasta uskostaan puhuminen vaikkapa työtovereille on edelleen "epäkorrektia"? Esimerkiksi näitä asioita pohdittiin TM **Karoliina Schaumanin** raamattu- ja keskustelupiirissä paasto- viikkoina Porin kirkossa. Keskustelun sytykkeinä olivat sekä Raamatun että munkki **Serafinin** "Tie ylösousemukseen"-teoksen pääsiäisajan sanomaan liittyvät tekstit.

Karoliina Schaumanin johdatuksella Porissa helmikuussa käynnistynyt raamattu- ja keskustelupiiri kiinnostaa seurakuntalaisia. Keskustelijoiden määrä on ollut koko ajan kasvussa. Piiriä pyritään jatkamaan syksyllä ja ensi keväänä.

- Tarkoituksena on, että tutustumme ja syvennymme yhdessä niihin Raamatun teksteihin, joiden ääreen kirkko meidän opastaa, luonnehti Karoliina Schauman piiriin pyrki-

■ Karoliina Schauman alustaa, piiriläiset kuuntelevat.

mystä. – Luemme edellisen sunnuntain evankeliumitekstin ja esimerkiksi ehtoopalveluksen tai kokoontumispäivän kirjetekstin. Keskustelun alustukseksi olen poiminut joitain ajatuksia opetuspuheesta, isien teksteistä tai muusta ortodoksisesta kirjallisuudesta.

- Alustuksen jälkeen keskustelemme va-

paasti raamatunteksteistä ja päätteeksi perhedyimme jonkun pyhän elämäkertaan Synaksarionista. Toiveeni on, että piiriin siivittämänä voisimme yhdessä löytää evästä ja aarteita kirkon teksteistä, sanoi Karoliina Schauman.

■ Teksti ja kuva: Simo Ojanen

■ Tälle kirkon seinälle asetettu keväällä 2013 munkki Stefanokselta tilattu Johannes Kastaja-ikoni, mittailivat Porin pyhäkköneuvoston jäsenet toukokuuisessa kokouksessaan. Neuvosto päätti myös Porin kirkon kesäopastuksesta, joka alkaa 11.6. ja päättyy 10.8. Kirkko on avoinna maanantaista perjantaihin klo 10-16. Pyhäkköneuvoston jäsenet, vas. Jarkko Luonila, isä Jorma Kudjoi, Pekka Salonen, Antero Luonila ja kirkkoherra Markku Toivanen.

SIMO OJANEN

■ Kirkkaan viikon perinteiseen koululaisliturgiaan oli Porin kirkkoon saapunut 60 oppilasta Porin Ruosniemen koulusta. Kaikkiaan isä Jorma Kudjoi ja kanttori Jouni Mäkelän toimittamassa palveluksessa oli mukana 110 henkeä. Ristisaatto lähdössä kiertämään kirkkoa.

■ - Kaikki taudit taintuivat varmaan koko vuodeksi, arveli Brita-Helena Railola, jonka Käppärän koulun ekaluokkalaiset sanailivat Porin Karjala-Seuran vuoden virvottavaksi suurella viikolla Porin ortodoksisessa kirkossa. Virpomisseremonia toteutui jo toisen kerran kirkon huomassa, ja sitä oli seuraamassa monikymmenpäinen seuralaisten joukko. Kahvittelun jälkeen seuralaisille esiteltiin kirkon tiloja ja toimintoja.

■ Kirkkaana maanantaina oli lapsille järjestetty oma lasten pääsiäisjuhla ristisaattoineen. Liturgian jälkeen seurakuntasali täyttyi lapsista ja heidän vanhemmistaan lähes ääriä myöten täyteen.

■ Kirkkaalla viikolla järjestettiin Turun alueen ortodoksioppilaille kirkkopäivät, tiistaina aloitettiin Salon tsasounassa, keskiviikkona Turussa ja torstaina päätettiin Rauman koululaisliturgiaan. Kuva Turun kirkosta.

Jokaisella ihmisellä on suojelusenkeli

Enkelit (kreik. angelos) merkitsee sanansaattajaa eli lähettilästä. Enkelit ovat kuuliaisista Jumalan tahdolle ja toimivat hänen sanansaattajinaan. Enkeleitä on äärettömän paljon ja lukemattomia joukkoja. Enkelit ohjaavat ihmisiä pelastukseen ja toimivat hänen ruumiinsa ja sielunsa varjelijoina. Basileios Suuri opettaa Raamatun pohjalta, että jokaisella uskovalla on enkeli kasvattajana ja paimenena, joka ohjaa hänen elämäänsä.

Väritystehtävä

AJATELMIJA

”Lapsilla on uskomaton kyky antaa anteeksi olematta pitkävihaisia. Me aikuiset menetämme tuon kyvyn, koska meissä on liikaa vääränlaista ylpeyttä. Me emme kykene ylpeytemme tähden pyytämään tai antamaan anteeksi. Tämän myötä me katkeroidumme ja muutamme pitkävihaiksi. Tulehdutamme ihmissuhteemme lapsellisten syiden takia, ja siinä missä lapsi pyytää anteeksi ja unohtaa kaiken tapahtuneen viidessä minuutissa, niin me aikuiset ryvemme katkeruudessa ja vihassa päiviä tai jopa vuosia!”

Andrei Verikov

”Musiikki karkottaa vihan niistä, jotka eivät rakasta. Rauhattomille se antaa rauhan, itkevät se lohduttaa. Ne, joiden tie on tukossa, löytävät uusia polkuja, ja niihin, jotka torjuvat kaiken, kasvaa uutta varmuutta ja toivoa.”

Pablo Casals

”Laulu ilman tukea on kuin juureton kukka. Se kuihtuu pois.”

Birgit Nilsson

”SILLÄ HÄN ANTAA ENKELEILLEEN KÄSKYN VARJELLA SINUA KAIKILLA TEILLÄSI”

(Psalmit Septuagintan mukaan, Ps. 90(91):11)

Valitse EHTOOVEISUN puuttuvat sanat alla olevasta laatikosta:

Oi Jeesus, _____, sinä pyhän kunnian, iankaikkisen _____ Isän, pyhän autuaan ihana _____! Elettymme _____ laskuun, nähtyämme _____ koiton me veisaten ylistämme Jumalaa, Isää, _____ ja Pyhää Henkeä. _____ Poika, _____! Kohtuullista on, että _____ kaikkina aikoina _____ äänin _____ veisataan. Sen tähden _____ sinua ylistää.

maailma auringon Kristus Elämänantaja taivaallisen
illan Poikaa ylistystä Valkeus sinulle hartain Jumalan

Tehtävän voi ratkaista esimerkiksi vigiliassa. Veisu löytyy ehtoopalvelusosasta.

hanski
miintu
OYO

Tuomas Hyppänen

MERKILLINEN MÖMMÖ

MATTI KARPPINEN

■ Vuoden 2012 Lautupalkinnon ottivat vastaan päätoimittaja, isä Hariton (vas.) ja taittaja, mainosgraafikko Heikki O. Jokinen. Lehden kansikuva näky taustalla.

ANALOGI

Vuoden 2012 Laatu-lehti

Filosofi, kirjailija **Jukka Relander** valitsi 4. toukokuuta vuoden 2012 Laatu-lehdeksi ortodoksisen Analogin. Valinta tehtiin Kotimaa-yhtiöiden julkaisemista yli 30 kirkollisen alan lehdestä vuotuisessa, kaksipäiväisessä Laatuseminaarissa Helsingissä.

Relander palkitsi lisäksi Kirkkomusiikki-lehden sekä Kiikari-lehden ruusupalkinnolla visuaalisesta kansikuva-journalismista.

Analogin pääpalkinnon perusteena oli laaja ja tasapuolinen juttukokonaisuus Valamon luostarin ristiriidoista. Isä **Haritonin** (Kari M. Ranttilän) ja toimittaja **Mikko Juneksen** kirjoittamassa juttupaketissa jokainen asiaan osallinen sai sanoa sanansa.

Relander totesi Analogin juttupaketin esimerkilliseksi siitä, miten yhteisön sisäisiä ongelmia voi ja tulee käsitellä journalistisesti yhteisön omassa julkaisussa.

– Lehti ei ottanut itse kantaa tapahtumiin, vaan esitteli näkökulmat tavalla, jossa jokainen osallinen jäi henkiin. Ainut kannanotto oli, että päätoimittaja päätti kertoa ristiriitojen taustat lukijoille. Jutussa ei piilotettu mitään, vaan prosessi avattiin vaihe vaiheelta.

– Tämä on esimerkki hyvästä journalismista, jossa ongelmia ei hyssytellä vaan kerrotaan niistä rehellisesti. Tämä altistaa myös kritiikille, mutta sen kestäminen kuuluu journalismiin.

Relander totesi, että monen yhteisön houkutus on ylläpitää hymistelevää julkisuuskuvaa. Tämä vääristää yhteisöä ja jättää sen jäseniä ahdistukseen, ongelmista kertominen puolestaan vapauttaa.

– Jos annetaan kuva, että ongelmat ovat vain yhteisön ulkopuolella, syyllistytään 'valheelliseen sovittukseen'. Elokuviensa happy endit ovat usein sellaisia, Relander totesi. ■